

बौद्ध नैतिक शिक्षा

भाग - १

भिक्षु अश्वघोष

धर्मकीर्ति प्रकाशन

(नेपाली भाषा)

१) बौद्ध प्रश्नोत्तर	१८) वेस्सन्तर जातक
२) बौद्ध दर्शन	१९) सतिपट्टान भावना
३) नारी हृदय	२०) बौद्ध विश्वात भाग-१, २
४) बुद्ध ध्यासनको इतिहास	२२) बौद्ध दर्पण
५) पटाचारा	२३) सप्तरत्न धन
६) ज्ञानमाला	२४) सकलताको रहस्य
७) बुद्ध र वहाँको विचार	२५) मानव महामानव
८) शान्ति	२६) निरोधी
९) बौद्ध ध्यान	२७) जातक कथा
१०) पञ्चशील	२८) सतिपट्टान विपस्सना
११) लक्ष्मी	२९) प्रजा चक्षु
१२) उखानको कथा संग्रह	३०) परित्राण
१३) तथागत हृदय	३१) पुत्राविधि र कथा संग्रह
१४) महास्वप्न जातक	३२) मले बुद्धको बुद्ध-धर्म
१५) बौद्ध जगतमा स्वास्थ्य सेवा	३३) आमाशबु र छोराछोरी
१६) मिलिन्द प्रश्न	३४) स्नेही छोरी
१७) श्रमण नारद	३५) परित्तसुत्त (पालिभाषा)

Dharmakirti Publication

(English)

1. Buddhist Economics & The Modern World
2. Dharmakirti Vihar Today
3. Dharmakirti Vihar
4. Dharmakirti in a Nutshell

थुगु सफूया चन्दा दाता
आशामाया बज्राचार्य

Dhamma.Digital

Digitized by Suddhanta Chakravarty

प्रकाशकीय

थुगु बौद्ध नैतिक शिक्षा धंगु सफू धर्मकीर्ति विहार पाखें पिहाँ वयाच्चंगु सफू मध्ये १४२ सच्छि व प्यीनिगूगु सफू खः ।

थुगु सफू छापे याय्या निम्ति मागु ध्यबा फुकं आशा माया बज्राचार्य पाखें चन्दा प्राप्त जूगुलि थ्व सफू निःशुल्क वितरण जुयाच्चंगु खः ।

धर्मकीर्ति पाखें आपालं सफूत पिहाँ वयाच्चंगु श्रद्धालु पिसं आर्थिक सहयोग बियाच्चंगुलि व पूज्य अश्वघोष भन्ते नं सफू च्वया नं प्रेसया ज्या जिम्मा कया गुहाली याना बिज्याना च्वंगुलि सफूत मद्दिदक पिकया सिन्ति इना बी फया च्वंगु खः । उकि वसपोल भन्तेयात व ध्यबां गुहाली बिया बिज्याहा आशामाया बज्राचार्य जनबाहाःयात धर्मकीर्ति विहारपाखें आपालं धन्यवाद दु । मेमेपिनि पाखें नं थथे गुहाली दत धाःसा हानं हानं सफू छापे याना थथे हे इना बिया धर्म प्रचार याय्फै धंगु भलसा विश्वास दु ।

थुगु सफू आशामाया बज्राचार्यया परलोक जुया बिज्याय् धुंकुपि मां राजमाया व बी दानज्योति पिनि पुण्य

स्मृतिस भि जुह्मा धगु कामना यानाः नापं परोपकारे लगै
 जुया जीवन हना च्वंहा भिचा धो माँ तेजमाया वज्राचार्ययात
 म्हं फेमा, अले आः थेंतुं आपालं म्हमफुपिन्त सेवा याय्
 फयेमाधंगु भितुना याना छापे याय्गु श्रद्धा तथा बिज्यागु
 खः । आशामाया वज्राचार्यया थुगु सफू छापे याय्गु मती
 तःगु सीका वस्पोलया म्ह्याय् कमलकेशरी व शोभाकेशरीपिसं
 नं यथा शक्ति चन्दा तथा गुहली याना बिया बिज्यागुलि
 वस्पोलपिं सकसितं धन्यवादया नापं आशामाया वज्राचार्यया
 वाः दानज्योति व माँ राजमायापिं सुगती लाय्मा धका
 कामना याना ।

धम्मवती धम्माचरिय

अध्यक्ष - धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी

धर्मकीर्ति विहार

फोन नं. २२०४६६

नैतिक शिक्षाया बारे

थुगु सफूया नां बौद्ध नैतिक शिक्षा तथा बिया । छाया
 धाःसा थौं कन्हे नेपाले प्रजातन्त्र वल-घका मनूतसें व्यक्तिगत
 स्वतन्त्रतायात मखुथे छ्यला शान्ति वातावरण बुलुका च्वन ।
 अथे घयागु नैतिकता मदया वल । मेकथं घाय् माल धाःसा
 शिष्टाचार व सम्यता मदुगु, हना बना मदुगु स्वेच्छाचार तंत्र
 खने दया वल । खजा ध्व अनैतिकता घयागु न्हापा न्हापा नं
 मदुगु मखु । उकिं हे खँ माँ बी या सेवा याय्मागु, आज्ञाकारी
 जुइमागु, इमान्दारी जुइमागु शिक्षा त धर्म शास्त्रे
 दुध्याना च्वंगु ।

सिगालोवाद सूत्रे माँ बी या खँ मन्यंहा सिगालपुत्र
 यात भगवान् बुद्ध माँ बीया सेवा, कला, काय्मह्याय्या व
 गुरु शिष्य, मालिक व सेवकया बिचे परस्पर सेवा व कर्तव्य
 पुरेयाय् मागु बारे ताहाकगु शिक्षा बिया तःगु खँ दुध्याना
 च्वंगु दु ।

थौं कन्हे छेँ छेँ, संघ संस्थाय्, स्कूले स्वार्थ भावना
 जक दुगुलि कचवें व त्वापु जुया च्वंगु खने दु । सेवा भाव व
 देश उन्नति जुइगु पाखे ध्यान उस्त तःपि खने मदु । थःगु
 देशया जनतायात नेगु मदुसां ध्यबा जक अपो वल धाःसा

विदेशे अन्न, ध्यो, चिकं व चिनि आदि छोया च्वन । माल-
ताल सुचुका ध्यबा अपो कमाय् याय्गुली जक ध्यान वना
च्वन । थुपि फुक नैतिकता मदुगुया चि खः ।

थौं कन्हे गुलि गुलि ल्यासि ल्याय्म्हपिसं घाइ धर्म
धयागु नां काय् मते । छाय् धका न्यंसा धर्म याना च्वंपिके नं
शुद्धगु मन वा नैतिकता खने मदु । देखावती धर्म जक खने
दया च्वन । थथे धया च्वंगु नं छुं कारण दया, कमजोरी
खना, अन्धविश्वासगू भक्ति भाव खना जुइमा । थुखे पाखे
नं छक गाक्कं बिचाः याय् माला च्वंगु दु ।

धर्म धँगु जीवन सुधारया शिक्षा खः धका थुइका
मकागुलि नं थथे खँ पिहाँ वोगु जुइमा । स्वतन्त्र चिन्तन
मगागुया चि खः । उकि थौं कन्हे पारिवारिक स्नेह बढे
जुइगु, शिक्षा दुगु सफूत माला च्वंगु दु । पुलांगु संस्कार व
अन्धविश्वासं तापाना च्वने मागु शिक्षात दुथ्याना च्वंगु
नैतिक शिक्षाया सफूत माला च्वंगु दु । पालि बौद्ध सफुती
दु घाय्वंतुं दुथे हे छापे याय् माः धँगु छुं दरकार मदु ।
समाज न्ह्यब्वाय् फँगु, देश उन्नति जुइकथं शिक्षात
दुथ्याय्माः । अले जक ल्याय्हापिं भाजुपिं व ल्यासेपिं मय्जुपिं
धर्म साला काय् फँ ।

थुगु सफुती न्हापांया परिच्छेदे छह्य हिन्दू कृष्ण गोपाल
धैह्य थः पासा बौद्ध स्वयम्भूया व्यवहार बांलागु व पहचह
हिसि दया वोगुलि प्रभावित जूगु बारे निम्हेस्या खँल्हा बल्हा
जूकथं धार्मिक नैतिक शिक्षा दुथ्याका बिया । स्वयम्भू धर्म

लगे जूथें जीवन सुधार जूगु बानि भिना बोगुलि याना पासाह्य कृष्णगोपाल हिन्दू जूसां बुद्ध धर्म पाखे मन न्ह्यब्वात ।

भीथाय् हिन्दू बौद्धतय् बिचे छुं असहिष्णुताया भेद खने मदु । तर सरकारं जक बौद्धतय् प्रति ज्यां पाका असहिष्णुताया व्यवहार याना च्वंगु दु । उदाहरणया लागी जनसंख्या कावो पिन्त बौद्धत नं हिन्दू याना तथ्यांक काय्गु तालीम बिया तल । थ्व अनैतिकताया चिं खः ।

थुगु सफुती न्हापांगु परिच्छेदे सीधुंकुपिनि पुष्य स्मृतिस (गुणलुम्का) गुकथं श्राद्ध याय्माः घैगु खँ कया सरलकथं धर्मकर्म याय्गु तरिका, त्रिशरण वना पंचशील पालन यानागुलि नैतिक जीवन हनेफु घैगु शिक्षा दुथ्याका बिया । नाप नापं अष्टशीलया खँ नं दुथ्याना च्वंगु दु । धार्मिक दृष्टिकथं जक अष्टशील पालन याय्माः घका मती तया च्वनां मगात । थुकिं जनजीवन व देशयात छु फाइदा दु घयागु पाखे नं थुइका यंके मागु दु । ब्रह्मचर्या पालना याना-गुलि परिवार नियोजन यात भचा तिवः जू वं । बित्याय्मे मनयागुलि अन्न बचे जुइ, स्वास्थ्य लाभ जू । आपा मनया गुलि अपच घैगु ल्वे दै मखु । प्याखँ मस्वेगु, उतावल कथं विलाषितागु जीवनं तापाना च्वने मागु, अपो मूवंगु लासा फांगाय मद्यनेगु बानि याय्गु तालीमया खँ तस्सकं बांलागु नैतिक शिक्षा खः । सुख सुविधा व विलाषितामय जीवनं याना साधारण मनूतसें यक्व दुःख सीमाला च्वंगु दु । थुकिं याना देशया अर्थतंत्र हे नं स्यना वना च्वंगु दु ।

अनं लिपा बुद्ध वन्दना, धर्म वन्दना व संघ वन्दना
 धैगु या अर्थ छु ? थुक्किया नैतिक जीवन नाप छु
 सम्बन्ध दु धैगु अपो धया थें उपासक उपासिकापिसं मस्यू
 धयां अपो खँ जुइ मखुला ! अर्थ थुइका बुद्ध पूजा याय्मागु
 खँ छह्य हिन्दू कृष्णगोपालं थुइका कागु शिक्षा दुथ्याका
 तथा ।

वयां लिपाया परिच्छेदे हना बना तथा जीवन हनेगु
 बानि मदया वोगुलि छेँ छेँ व बिहार बिहारे कचवं
 पिहाँ वया च्वंगु खँ न्यने दु । थकालि क्वकालि धैगु सकभनं
 दु । हना बना तय्गु धैगु गनं गुगं थकालि, गनं जन्मं थकालि
 पित्त माने याय् मागु थाय् दु । थकालि पित्त माने याय्गु थ्व
 नं नैतिकता खः थुकि परस्पर स्नेह बढे जू । तर माने जक
 याकेगु इच्छां दुःख जुइयो । माने याकेत थःके योग्यता नं माः ।
 अस्यो व बिकः जुया च्वन धाय्वं वयात सुनां नं माने याइ
 मखु । बुद्ध बरोबर भिक्षुपित्त न्वाना धया विज्याः- थःत
 सुनां नं माने मयासा थःके छु गुण मदु धयागु पाखे ध्यान
 तथा गुण धर्म दय्केगु कुतः याय्माः । एसां छेँ छेँ थकालि
 क्वकालि कथं हना बना तथा च्वनेगु परस्पर स्नेहया वाताव-
 रणया लागी अति आवश्यक खने दु । थुगु वारे थकालिपित्त
 माने याय् मागु खँ धैगु परिच्छेदे पशुते नापं थकालिपित्त
 माने याय्मागु व योग्यता नं माःगु शिक्षा व वाखँ दुथ्याका
 बियागु दु ।

अनं लिपा माँ-वैया सेवाया बारे नैतिक शिक्षा

दुश्याका बियागु दु । मां बीया आजाकारी जुइगु नं नैतिक शिक्षा खः । थौं कन्हे काय् सिकं म्हाय् ज्यावो घया च्वंगु न्यने दुसा आः प्रजातंत्र वसेलि गुलि गुलि म्हाय्पिं नं आजाकारी मजुया बल, अनुशासने च्वने मसयावल घैगु न्यने दुगु दुःखया खँ खः । मांमं ज्या छगू या, गनं वना वा घाल घाःसा म्हा म्हा घाइगु । मांमं आमथे गनं घाय् सःगु जिमि जूसा छिमिगु बैसे मांया खँ यात, आजायात उल्लंघन याय् मसः घाय् वं म्हाय् पिसं लिसः बी “जमाना बदले जुल” आः प्रजातंत्र बल, मां या खँ न्यनेमा घयागु म्हु । थथे घाइ बले मां या नुगः ख्वः घयागु न्यने दु । उकि थुगु परिच्छेदे थःत बुइका ब्वलंका तःपि मां-बीया आजाकारी जुइमागु नैतिक शिक्षा दुश्याका तथा ।

काठमाण्डौया पंचबहादुर घैह्य उपासक छह्य दु । बैस वने धुंकुह्य । निम्तीपूयां धर्म याय्गु इच्छा जुल । भिक्षुपिं भिक्षा बिज्याका दान बीगु मनसुभा खः । तर काय्पिसं गुहाली बीगु खःला मखुला, इमि यइगु खःला मखुला घका पीर जुल । थ्व खँ सीका काय् पिसं जक मखु म्हाय्पिसं नं मां बीया इच्छा पूर्वका ब्यू बले वातावरण साब बांलात । मां बाः निम्हेस्यां साब मने स्वाँ होल ।

अनं लिपा घन नापं गुण नं माः घैगु नैतिक शिक्षा दुश्याका तथागु दु । थौं कन्हे गुणया सिवे घनयात मान्यता बिया च्वन । उकि घनया नापं गुणात्मक योग्यता नं माः घैगु शिक्षाया बारे स्वह्य पासाया छलफल जूगु घटनात्मक, व

अध्ययनं न माः धैरुः शिक्षा युगु परिच्छेदे दुःश्याका तयागु दु ।

धर्मया विश्वास दुपिनि पुचले गरीब जुया च्वन कि कर्मयात दोष बी, भाग्यमदु घाड । अज्योपिन्त मेहनतं भाग्य दयावोगु शिक्षाया खँ “भाग्यदुह्य मनू”या बाखने दुःश्याका तयागु ।

हारांपिन्त नैतिक शिक्षा गुकथं बीगु धैरु खँ युडका बीत भगवान् बुद्धं प्रयोगात्मक ढंगं शिक्षा बिया बिज्यागु खँ “हारांम्ह राजकुमार” या बाखँ नं दुःश्याका बिया ।

सकस्यां सुख यो, दुखयोपि सं मदु । सुखया लागी छु छु अंग पुरे जुडमाः धैरु बारे बुद्धं बिया बिज्यागु प्यता नैतिक शिक्षाया खँ “सुखवृद्धि जुडगु प्यता खँ” परिच्छेदे दुःश्याना च्वंगु दु ।

अन्धविश्वासं याना भीगु जीवने आपालं आपत विपत परे जू वो । मन स्यन धाय्वं फुकं स्यनी, थःगु जीवन तकं नाश जुड धैरु शिक्षाया खँ “थःह्य खिचां थःतन्तुं न्यात” धैरु परिच्छेदे दुःश्याका तयागु दु ।

मनूते गुलिस्यां विश्वास खः थःम्हं यानागु पापकर्मया फल भोग याय् म्वाः । थथे समझे जुया च्वंम्ह शिकारीं निर्दोषमेसित दुःख व्यूगुलि व सौ धुंका मखु थनया थनसं पाप कर्मया फल भोग याना सिना वंगु खँ व अज्योगु हे बिचार याह्य सुप्रबुद्ध धाम्हेसिनं कर्म फल भोग याय् माःगु खँ नं दुःश्याका तया ।

थुगु नैतिक शिक्षा धंगु सफुती न्हुगु ढंगं नैतिक शिक्षा बीगु तरिका छ्यलागु दु । श्रीलंकाया सरकारं बौद्ध नैतिक शिक्षाया बारे छापे याना तगु सफुती थुगु प्रकारया ढंग व तरिका खना बांला तागुलि थुकीं नं वहे तरिका छ्यला तया । तर थव अनुवाद मखु बरू बाखँ छपु निपु जक ल्हया कयागु दु ।

अन्ते चन्दा दाता आशामाया बज्राचार्यया इच्छा कथं “स्वयम्भू दर्शन” धंगु म्ये पुचः दुध्याका तयागु दु । व जिगु मखु ।

थुगु सफू छापे याय्त दाता माला छापे याना ब्यूगुलि व जित सफू च्वेगुली उत्साह बढे याना ब्यूगुलि धर्मकौति अध्ययन गोष्ठीया अध्यक्ष अ० धम्मवती प्रति कृतज्ञ प्रकट याना च्वना ।

प्रुफ स्वेगुली गुहाली ब्यूहा श्रामणेर सुनन्दयात व प्रुफ विहारे थ्यंक बी हया इले हे बांलाक छापेयाना ब्यूगुलि शोभा भगवती प्रिन्टिङ्ग प्रेस परिवार यात नं धन्यवाद मब्यसे च्वने मफु ।

ज्यापुन्ही

ने. सं. ११११

— भिक्षु अश्वघोष

श्रीधः विहार

विषय-सूची

१. बौद्ध नैतिक शिक्षा	१
त्रिरत्न शरण	३
पंचशील	४
बुद्धवन्दना	११
धर्मवन्दना	१२
संघवन्दना	१३
थकालिपिन्त मानेयाय् मागु खँ	१६
२. माँ-बौया सेवा	२०
श्रीलंकाया घटना	२३
३. धन व गुण	२७
४. भाग्य दुम्ह मनू	३३
५. हाराम्ह राजकुमार	३७
६. सुख बृद्धि जुइगु प्यता खँ	४०
सच्छिदं दुम्ह बुराया मन याउँल	४३
७. थःम्ह खिचां थःतःतुं न्यात	४९
न्ह्याथाय् वंसां पाप कर्म बचे जुइ फेमखु	५३
८. स्वयम्भू दर्शन	५७

नमो तस्स भगवतो अरहता सम्मा सम्बुद्धस्स

बौद्ध नैतिक शिक्षा

कृष्णगोपाल (हिन्दू) थः पासा स्वयम्भू (बौद्ध) या छें वना धाल- छ नापमलागु यक्वदत । छं एस्०एल०सी० जाँच बियागु गथे च्वं धका न्यनेत म्हिग थन वयागु खः । म्हिग ला छिमि छें ववे चैत्यपूजा जुयाचवन खनि । भिक्षुपि व भिक्षुणीत (अनगारिकापि) नं ज्ञो ज्ञो खना । छिमि मां-बौपि नापं छ नं खूब भक्ति भाव याना पूजाभः न्ह्याका चवन । खूब लेतया सकसिनं पाःलाक ह्लाःबिन्तियाना ब्वना चवन । भाय् छुं मथू एसां न्ह्याइपुसे च्वं । बाखं कंगु कीगु भासं जुया व हे जक थू मेगु छुं मथू । पूजा याःगु छु भासं हां ? भिक्षु छम्हेस्यां बाखं कंगु नं छगू हे तालया खनि । चित्त शुद्ध याये मागु व चाला बाला बांलाके मागु बारे खँ पिहाँ वयाचवन । कृष्णगोपालं हानं न्यन- छु निमित्त कया ह्मिग धर्म यानागु?

स्वयम्भू लिसः बिल- खः जिमि बाज्याया गुण लुमंका धर्म यानागु । ह्लापा जूसा प्यथेगु (श्राद्ध) धका छु छु तथा गोजा आदि देका स्वाहा ! स्वाहा !! याना बागमती वाय् यंकीगु । श्राद्ध याय् बले जिमि बाःया सुथंनिसें धांलाय्मा ।

आ: जिमि मां-बाया मन बदले जुल । यक्व कंफ्ट मेयावल ।
भिक्षुपि स:ता थथे बुद्धपूजा याना पुण्य तोता बीगु इच्छा
यात । थुकी हे श्रद्धा वन ।

कृष्णगोपालं न्यन - न्ह्याइपुसेला चवं तर उलिमछि
भिक्षुपि आदि स:ते मागुला ? थथे जुइबले यक्व ध्यवा खर्च
जून ! गरीबतसें गथेयाना थज्योगु धर्म याय् फंगु ?

स्वयम्भूं लिस: बिल- थुकथं यक्व भिक्षुपि स:ता भोजन
याके मा: धंगु व बुद्धपूजा याय्मा: धंगु नियम मद्दु । छुं कर
मद्दु । छह्य जक भिक्षु स:ता परित्राण पाठयाका भोजन जक
याकुसां गा: । थ:थ:गु आर्थिक शक्ति अनुसार दानप्रदान याइगु
चलन । यक्व हलुका, याउंसे चवं । छुं कंफ्ट मद्दु ।

कृष्णगोपालं धाल- अथे जूसा ला ज्यू । ह्यिग छिमिसं
या: थें त:जिक याय् मा:सा ला मिले मजू थें चवं । का म्वाल
थुगु खँ तोता छोय् नु । जि ह्यिग शुरुं निसें कोचाय्क स्वया
चवना । मथूगु खँ छता निता न्यने मास्ते वल, सीके मास्ते
वल ।

बुद्धपूजा जुइबले शुरुं निसें व्वनीगु छुं अर्थ मथू । बुद्धं
शरणं गच्छामि धाइगु जक थू मेगु छुं मथू । छक थुइका ब्युरे
धका कृष्णगोपालं धाल ।

स्वयम्भूं धाल- जि धयाह्य् बांलाक न्यना चवं । व
व्वनीगु पालिभासं ख: । अर्थ जक धायेगु लाकि पालि नं धाय्
मा ?

कृष्णगोपालं धाल- गथे ब्वनीगु खः अथे फुकं धया अर्थ नं धया हति ।

स्वयम्भूं धयाहल- ह्लापां पञ्चशील प्रार्थना जुइबले नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स धका स्वको ब्वनी ।
अर्थ-वस्पोल भगवान अरहत सम्यक सम्बुद्धयात नमस्कार ।
(बुद्धयात नमस्कार धागु खः ।)

त्रिरत्न शरण

अनं लिपा भगवान बुद्ध, वस्पोलं कना बिज्यागु धर्म व वस्पोलया शिष्य भिक्षु संघयात त्रिरत्न धाइ । वस्पोल पिनि शरण वनेगुयात त्रिरत्न शरण धाइ । व थथे -

बुद्धं सरणं गच्छामि = (जि) बुद्धया शरण वने
धम्मं सरणं गच्छामि = धर्मया शरण वने
संघं सरणं गच्छामि = संघया शरण वने

दुतियम्पि बुद्धं सरणं गच्छामि = निकोनं बुद्धया शरण वने
दुतियम्पि धम्मं सरणं गच्छामि = निकोनं धर्मया शरण वने
दुतियम्पि संघं सरणं गच्छामि = निकोनं संघया शरण वने
ततियम्पि बुद्धं सरणं गच्छामि = स्वकोलनं बुद्धया शरण वने
ततियम्पि धम्मं सरणं गच्छामि = स्वकोलनं धर्मया शरण वने
ततियम्पि संघं सरणं गच्छामि = स्वकोलनं संघया शरण वने

पंचशील

बुद्धं सरणं गच्छामि धागु सम्पूर्ण आत्म समर्पण याःगु मखु । बुद्धयाप्रति पूर्ण श्रद्धा दु विश्वास दु धका शपथ ग्रहण यागु जक खः ।

छं ह्मिग खन हे जुइ भिक्षु छह्मेस्यां पंचशील प्रार्थना याका च्वंगु । शपथ ग्रहण याइबले नं मेह्मा छह्मेस्यां धया चवनी अथे हे पंचशील नं प्रार्थना याका च्वंगु खः । बुद्धं सरणं गच्छामि, धम्मं सरणं गच्छामि, संघं सरणं गच्छामि थुवि पंचशीलया अंग मखुनि ।

स्वयम्भू धाइ- पंचशील छाया काय् मागु छं स्यूला? धर्म कर्म याय्त शरीर व वचन निता संयमी जुइमा । न्याता पाप कर्म बचे जुइ न्ह्यो त्रिरत्नया शरण वने माःगु नियम जुया चवन । बुद्ध धर्म व संघ लुमनी बले संयमी जुइत कुतः यानागु जुइ ।

आः पंचशील-न्यागुशिक्षा वा नियम वई-

- १) पाणाति पाता वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।
(अर्थ प्राणी हिंसां बचे जुइगु शिक्षा काय् ।)
- २) अदिन्नादाना वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।
(करपिनिगु मबीकं मकाय्गु नियम पालन याय् ।)
- ३) कामेसु मिच्छाचारा वेरमणी सिक्खापदं समादियामि
(पंच इन्द्रियया इच्छा कथं मोज याय्गु मिथ्या आचरण

(भ्रष्टाचारं) व्यभिचारं तापाना चवनेगु नियमेचवने ।)

४) मुसावादा वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।

(मखुगु खँ मल्लाय्गु शिक्षा काय् ।)

५) सुरामेरय मज्ज पमादट्टाना वेरमणी सिक्खापदं समादियामि । (ऐला थ्वं आदि मादक पदार्थं तापाना चवनेगु शिक्षा ग्रहण याय् ।)

कृष्णगोपालं न्यनी-थुपि न्यागू नियम धर्मकर्म याय्बले जक पालन याय् माःगु लाकि ह्नि ह्नि पालन याय् माःगु ?

स्वयम्भू धाइ- बौद्ध नियम कथं बौद्ध धापि गृहस्थीतसें ह्नि ह्नि पालन याय् माःगु खः तर आः पुण्य कर्म व समारोह याइथाय दस्तूर थें प्रार्थना जक याइगु चलन जुया वल । कार्यक्रम जुतले पालन जू ।

कृष्णगोपालं धाइ- पंचशील बांलागु जा खः तर दैनिक जीवने अर्थात व्यवहारे छ्चले अःपुमजू ताः । दकसिबे थाकुगु मखुगु खँ व ऐलाखं बचे जुइगु । ऐला मंत कि इष्ट मित्र हे तापाना वनी । स्वंगूगु शिक्षा नं इमान्दारी जुइमागु, भ्रष्टाचार मयाय् मागु थुगुपत्ती व्यापारी तेत ज्यामछिनिगु नियम जुल । व्यभिचार जक जूसा कुतः याःसा उकिं तापाना चवने फु । हिंसां बचे जुइनं फु, खुया मकासेनं चवने फु । मखुगु खँल्लाय्गुलि बचेजुइगु थौंकन्हे अपुगु खँ मखु । नियम बांलागु खः तर व्यवहारे छ्चले मछि ।

स्वयम्भू धाइ- न्यागु हे जूसां जि भिक्षुपिनि संगतेलासैं
 निसैं जिगु पह चह पात । जि ह्लापाथें पासापिं नाप ह्यित
 मजुया । आखः ब्वनेगुली अपो मन बिया । मां बायागु खँ
 यात उल्लंघन उस्त मयाना । ह्लापा मखुगु खँ ह्लायागु बानि,
 चुक्लि याय्गु बानि, भुतली ज्वरेयाना तगु खुया नय्गु बानि,
 पसः वंसा लबः नय्गु बानि । उकिं जित जिमि मां-बाःपिसं
 लुच्चाह्य धाइगु । उस्त माया मयाः । आः जिगु पह चह
 बाँलानावोगुलि माया नं याः ध्यबा नं इले बिले ब्यू । स्कूले
 वनेत लाकां नं न्हू न्याना ब्यू । आः जित नं याउँसे च्वं ।
 ग्याना च्वनेम्बाः ।

कृष्णगोपालं धाइ - आम खँ ला बांलागु खः ।
 छंगु पह चह बांलागुलि नं खँ न्यने मास्ते वोगु छ गथे जुया
 पाना वोगु धंगु । जि मेगु नं छगू निगू खँ न्यने मास्ते वो ।
 छं गुबलें गुबलें बहनिनं मनया धाइगु, प्याखँ नं स्वेमज्यू
 धाइगु । व मेगुहे शील नियम दुला ?

स्वयम्भू धाइ-दु, च्यान्हुइ छक, बाछिइ छक अष्टमी पुन्ही
 बले अष्टशील काय्गु चलन दु । अष्टशील धयागुली च्याता
 नियम दुथ्याः । पंचशीले स्वंगू पंचकाम भ्रष्टाचारं अथवा
 व्यभिचारं बच्चे जुइगु थासे ब्रह्मचर्या (श्रेष्ठगु चर्या) पालन
 याय्धका प्रतीज्ञा याय्गू जक पाः । मेगु खुगू विकाल भोजने
 अर्थात् बित्यामय् (बान्ह बजेलिपा) मनय्गु, अले प्याखँ, म्ये,
 ग्याना पुसे च्वंगु दृश्य मस्वेगु व अटर आदिं मबुलेगु, बिलाषिता
 मयाय्गु तःजागु व मूवंगु लासाय मद्यनेगु थुपि स्वता व पंच-

शील न्याता जम्मा च्याता नियम यात अष्टशील धाइ ।

कृष्ण गोपालं न्यनी-अष्टशीले नं पालि भाय् यागु पाठ
व्वनेगु दु मखुला ? दुसा वनं छक धारे ।

स्वयम्भूं धाइ- छन्त ज्याय् खेले मद्दुगु जुया मधयागु ।
न्यनेसा, सीकेगु इच्छा दुसा धयाहय् न्यं । थुकी नं न्हापां
नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स । धाय्मा ।

(वस्पोल भगवान अरहन सम्यक् सम्बुद्धयात नमस्कार ।)

न्हापान्तुं अष्टशील काय्गु धका मतीतय् माः अथवा
धाय्माः ।

अनं लिपा बुद्धं सरणं गच्छामि, धम्मं सरणं गच्छामि संघं
सरणं गच्छामि, दुतियम्पि, ततियम्पि धका पंचशील प्रार्थना
याय् बले थेन्तुं धाय्धुंका -

१] पाणातिपाता वेरमणी सिक्खापदं समादियामि

२] अदिन्नादाना वेरमणी सिक्खापदं समादियामि

३] अब्रह्मचरिया वेरमणी सिक्खापदं समादियामि

अर्थ- उत्तममज्जुगु, बाँमलाकथं जीवन हने मखु धका
शिक्षा ग्रहण याय् अर्थात् मिसात नापं भुले मज्जुइगु शिक्षा
ग्रहण याय् ।

४] मुसावादा वेरमणी सिक्खापदं समादियामि,

५] सुरामेरय मज्ज पमादट्टाना वेरमणी सिक्खापदं समादि-
यामि

६] विकाल भोजना वेरमणी सिक्खापदं समादियामि

अर्थ- बित्याय्मे [बाह्लबजे लिपा] नय्मखु धका शिक्षा ग्रहण याय् ।

७] नच्च गीत वादित विसूक दस्सन माला गन्ध, विलेपन धारणा मण्डन विभूसनट्टाना वेरमणी सिक्खापदं समादियामि

अर्थ- प्याखँ (फोहरगु) म्ये बाजं, नुस्वावोगु स्वांमाः कोखाय्गु व अटर आदि बुलिगु, मूवंगु तिसा वस्तं पुनेगु बांलाकेगुलिं अलग जुइ धका शिक्षा ग्रहण याय् ।

८] उच्चासयन महासयना वेरमणी सिक्खापदं समादियामि ।

तःजागु यक्व मूवंगु लासाफांगाय् मद्यनेगु अधिष्ठान याय् । थुपिं च्याता नियमयात अष्टशील धाइ ।

कृष्णगोपालं न्यनी- छं नं गुबलें गुबलें थुपिं च्याता नियमे च्वनेगु याःला ?

स्वयम्भू धाइ- यानाः, उकिंला खःनि जि छक निक प्याखँ मस्वया, बहनि मनयागु ।

कृष्णगोपालं न्यनी- आम बित्यामे मनय्गु, प्याखँ मस्वेगु अटर मबुलेगु, मूवंगु लासा फांगाय् मद्यनेगु नियमं छु फाइदा हु ले ?

स्वयम्भू व्याख्या याइ- बित्यामे मनय्गुलिं प्वाःयात भच्चा फुर्सद बीर्थे जुइ । न जक नया च्वनेगुली प्वाः धंगु

खालि मज्जुल । उक्कियाना नयागु बाँलाक पचे जुइ मला । हानं छक निक मनसे चवने फुसा छांलावा चवने माःसां सह याय् फे । छ छाजक मनसे चवने बले अन्न नं बचे जुइ ।

न्हेगूगु नियमे- प्याखँ स्वे मज्ज्यूगु धाःगु चरित्र स्यनीगु मिसा मिजं नांगां चवना च्वंपि योयोथे मछा मज्जुसे सना चवनीगु प्याखँ आदि खः । शिक्षा बीगु अंगुलिमाल, विश्वन्तर थे जागु शिक्षांजागू प्याखँ स्वे मज्ज्यू धागु मखु । मनूते चरित्र स्यनीगु अशिष्ट व असभ्यपूर्णगु प्याखँ स्वे मज्ज्यू धागु खः ।

स्वां माः व अटर आदि नुस्वावोगु सेवन मयाय्गु धागु नियम नं बाँला जू । विलाषितामय जीवनं दुःख जुइ यो । मोज मज्जाया सामान न्हाबलें मदैचवने यो । थुपि काम वासना उत्तेजना बढे जुइगु सामान व वस्तु खः । बानि स्यनीगु चाला खः । थौं कन्हे नय्गु मदुसां नुस्वावोगु अटरया सि सि दोलंदो दां फुका न्याना दराजे बाँलाक ब्वया तय्माः । थुपि साधारण जनताया जीवन नाप छुं सम्बन्ध मदु । जन जीवनयात ताले लाकी मखु । थुगु धनी वर्गया लागी जक ज्याय् खेले दु ।

नाइस्ये च्वंगु ख्वातुसे च्वंगु लासाय् छनेगु बानि जूबलें गुबलें गुबलें सुकुलो छने माली बले छने थाकुइ । थुकथं छक निक ख्वातुगु नाइसे च्वंगु लासाय् मछनेगु बानि अभ्यासयाना तःसा लिपा दुःख जुइ मखु । थाइल्याण्ड यापि धनी वर्गत छक लुम्बिनी चान्हे बाःन्हे बजे थ्यन । अवले लासा फांगा मिले

यानाबीपि भन्तेपि [भिक्षुपि] मदुबले लाना सकलें सुकुली छने माल हँ । अले चच्छिं म्ह स्थाना न्ह्यो मवल हँ । उकिं बानि धँगु छ्यले सय्का तय्माः । मोज मज्जा याय्गु बानि मज्जू धँगु सीकेत अष्टशीले च्वने माः धका नियम दय्का तःगु ।

थुलि खँ न्यने धुंका कृष्णगोपालं धाल- ए स्वयम्भू! छला निक्कै ज्ञां दुम्ह जुया वल । जिमि पासापिनि पुचले खँ जुइगु स्वयम्भू छम्ह गजव तालं पाना वल । भीडियो फिल्म स्वेगु नं तोता हल । म्वा मदुगु गफ याय्गु नं तोता हल । हारापि पासापि नाप नं मज्जुल ।

कृष्णगोपालं हाकनं न्यन- छिमि भन्तेपिसं बुद्धयात घो धका माने मयाः धाइगु । हानं पूजा धासा याना च्वनीगु थ्व छु पह ? गथे याना थुइका काय्गु ?

स्वयम्भू धाइ- धात्थे धाइगु खःसा बुद्धपूजा मखु बुद्ध वन्दना धाइ । हिन्दू संस्कारं याना बुद्धपूजा धका चलन जुया वोगु खः ।

बुद्धवन्दना (बुद्धपूजा) जुइ बले बुद्धया गुण गुंगु लुमंका व गुण थः केनं दय्मा धका प्रार्थना याइगु ।

धर्मवन्दना याइबले धर्मगुण (६) खुता लुमंकी, संघ वन्दना याइबले संघया गुण गुता (६) लुमंका मन यच्चुकेगु कुतः याइ ।

कृष्णगोपालं न्यन- उलि मछि मिसात व मिजँत बुद्ध-पूजाय व्वति कापिसं छं धाः थें थुइका याना च्वंगु खः ला ?

स्वयम्भूं धाइ- हिन्दू संस्कारं ख्वँथाना च्वंपिसं छु थुइका काइ । थूपि म्होचा हे जक दइ ।

कृष्णगोपालं न्यनी- म्वालका बुद्धवन्दना याइबले ब्वनीगु छक जित धया ब्यु बुद्धगुण गुता नं छक अर्थ कना ब्यु ।

बुद्धवन्दना

स्वयम्भूं धाइ- बाँलाक न्यं थ्व पालिभाय् यागु खः- इतिपिसो भगवा, अरहं, सम्मा सम्बुद्धो, विज्जाचरण सम्पन्नो, सुगतो, लोकविदू, अनुत्तरो, पुरिसदम्म सारथी, सत्था देवमनुस्सानं, बुद्धो भगवा'ति ।

- इतिपिसो भगवा = थुगु थुगु कारणं वस्पोल भगवान्
- १] अरहं = रहस्य पाप मयाइम्ह जुया सकसिनं पूजायाय् योग्यम्ह ।
 - २] सम्मा सम्बुद्धो = फुक खँ सीके मागु थःथम्हं थुइका काम्ह ।
 - ३] विज्जाचरण सम्पन्नो = ८ गू प्रकारया बिद्या व १५ गू गुणं युक्तथे आचरण बाँलाम्ह, ज्या व खँ लोम्ह ।
 - ४] सुगतो = निर्वाणया लंपुइ बाँलाक बिज्याम्ह ।
 - ५] लोकविदू = स्वंगूलोकया बारे खँ स्थूम्ह ।
 - ६] अनुत्तरो पुरिसदम्म सारथी = हारांपिन्त कजेयाना बिज्याइम्ह सारथी ।

- ७] सत्या देवमनुस्सानं = देव व मनुष्यपिन्त निर्वाणया लँपु
कयनीम्ह गुरु ।
- ८] बुद्धो = प्यंगू सत्ययात थः थःम्हं बोध जूम्ह ।
- ९] भगवा = राग द्वेष व मोह यात भग्न (नाश) याना
बिज्याम्ह ।

थुपि गुतां युक्तम्ह बुद्ध लुमंका नुगः यचुकेगु बुद्धयाके दुगु
गुण जिके नं दय्मा धका मती तथा बुद्धवन्दना याइगु । थुकी
यात बुद्धपूजा धाइ ।

धर्मवन्दना

स्वाक्खातो भगवता धम्मो, सन्दिट्टिको, अकालिको, एहि
पस्सिको ओपनयिको, पच्चत्तं वेदितब्बो विञ्जूही'ति ।

- १] स्वाक्खातो भगवता धम्मो = बुद्धं बाँलाक कना बिज्यागु
धर्म ।
- २] सन्दिट्टिको = थनया थन हे फल बीगु खने दइगु ।
- ३] अकालिको = सदाँया लागी ज्याबीगु ।
- ४] एहिपस्सिको = थन वया सोवा धाय् बहगु । छुं रहस्य
मदुगु ।
- ५] ओपनयिको = निर्वाण थयंक यंका बीगु ।

६] पञ्चत्तं वेदितब्बो विञ्जूही'ति = विद्वानवर्गं थः थःमहं
थुइका काय्मागु ।

थुपि खुता बुद्धं कना बिज्यागु धर्मया गुण लुमंकेगु यात
धर्मवन्दना अर्थात् धर्मपूजा धाइ ।

संघवन्दना

संघ धयागुया अर्थ भगवान् बुद्धया शिष्य भिक्षुपिन्त
धाइगु खः । स्त्रोतापन्न आदि प्यंगू मार्ग फल लाभो सारिपुत्र
व मौद्गल्यायन परम्परां वइच्चंपि भिक्षु पित संघ धाइ ।
थुपि भिक्षुपिके गुता गुण धर्म दय्माः ।

बुद्धशासनया लागी जीवन अर्पणयाना प्रव्रजित जुया धर्म
चर्या पुरे याना च्वंपि भिक्षुपि फुकसितं संघ धाइ । वसपोलपि
गुरु समान खः उकिं वन्दनायाय् वहजू ।

सुपटिपन्नो भगवतो सावकसंघो, उजुपटिपन्नो भगवतो
सावकसंघो, जायपटिपन्नो भगवतो सावकसंघो, सामीचि पटि-
पन्नो भगवतो सावकसंघो, यदिदं चत्तारि पुरिस युगानि अट्टपु-
रिस पुगला, एस भगवतो सावकसंघो, आहुनेय्यो, पाहुणेय्यो,
दक्खिणेय्यो, अञ्जलीकरणीयो, अनुत्तरं पुञ्जक्खेत्तं लोक-
स्सा'ति ।

१] सुपटिपन्नो भगवतो सावक संघो = भगवान् बुद्धया
भावकसंघ भिगु लँपुइ शान्तपूर्वक बिज्याइपि खः ।

- २] उजुपटिपन्नो भगवतो सावक संघो = तप्यंगु लँपु वनीपि
 ३] जायपटिपन्नो भगवतो सावक संघो = जायमार्गे बिज्याइपि
 ४] सामीचि पटिपन्नो भगवतो सावक संघो = मद्रंगु लँपुइ वनीपि

यदिदं चत्तारी पुरिस युगानि अट्ट पुरिस पुग्गला = थुपि
 प्यजो अर्थात् च्याह्य व्यक्तियि उत्तमपि

- ५] आहुणेय्यो = चतुप्रत्यय पूजा याय् योग्यपि
 ६] पाहुणेय्यो = पाहुना याय् योग्यपि
 ७] दक्खिणेय्यो = दान आदि बिया दर्शन याय् बर्हपि
 ८] अञ्जली करणीयो = ल्हाः बिन्तियाना नमस्कार याय् योग्यपि
 ९] अनुत्तरं पुञ्जक्खेत्तं लोकस्स = उत्तमगु पुण्य रुपि वुं
 समान खः

थुपि गुता गुणधर्मं दुपि भगवान् बुद्धया पाले यापि
 अरहन्त भिक्षुपि खः सानं आदुपि भिक्षुपि नं संघ ल्याखे लापि
 खः ।

कृष्णगोपालं न्यनी- छं छोटकरि बुद्धवन्दना, धर्म-
 वन्दना व संघवन्दनाया खँ कंगु थें चवं। बुद्धपूजा जुइबले नत्थिमे
 सरणं अञ्जं बुद्धीमे सरणं वरं धका नं व्वंगु ताया । व छु
 धागुले ?

स्वयम्भू धाइ- खः उषि बुद्धगुणे दुथ्यागु मखु उकिं मध-
यागु का ! नत्थि मे सरणं अञ्जं बुद्धो मे सरणंवरं धागुया
अर्थ खः- बुद्ध छह्य बाहेक मेपि सुं शरण मडु धागु ।

कृष्णगोपालं धाइ- अथे खःसा नेपाया बौद्ध पित्त आम
खँ मिले मजू । छाय् धाःसा थनया मनूतेत गणेद्यो, भिद्यो,
महांका द्यो, अजिमा द्यो आदिया शरण वने माःपिं, सर्प,
लुकमा द्यो जक मखु ध्वं प्वाःया नं शरण वनेमापित्त बुद्ध
छह्य जक शरण वनां गाः धाय्गु मिले मजू । मछिगु जुया छं
जित थुकिया अर्थ मधागु खनि ।

स्वयम्भू धाइ- छं न्ह्याकथं कल्पना याःसां ज्यू । नेपाले
हिन्दूराज्य जूगुलिं मनूतेत हिन्दूसंस्कारया रंगं छिना तगुलिं
अनेक देवी देवताया विश्वास ववातुया च्वंगु दु । भगवान् बुद्धं
बरदान विया बिमज्याः । द्योवं वरदान ब्यू धंगु हिन्दूधर्म
विश्वासं याना नेपाली बौद्धते नं वहे विश्वासं अजिमा, गणेद्यो,
कालि द्योया शरण वना च्वंगु खः । मनूते मन बः मला
कमजोर जूगुलिं देवी देवताया शरण वना च्वंगु खँ बुद्धं धया
बिज्यागु दु ।

कृष्णगोपालं धाइ- बुद्धपूजा याइगु अर्थ व उद्देश्य ला
बांला तर अपोसिनं बुद्धया गुण, धर्मया गुण व संघया गुण
लुमंका मन यचुकेगु पुण्य कर्म धंगु मस्यू थें च्वं । खालि भक्ति-
मार्गया लँपुइ हे हाहा ले लगे जुया वना च्वंपिं थें च्वं ।

स्वयम्भूँ धाइ- मनूतेगु पुलांगु विश्वास व संस्कार बदले
याय् अःपु मजू । न्हापां मनूत भक्ति मार्गें साला काय् माः ।
अनं लिपा बाखँ कना ज्ञान मार्गें साला काय्गु छगू लेंपु थ्व
बुद्धपूजा खः ।

थकालिपिन्त माने याय् मागु खँ

स्वयम्भूया मां बुद्धलक्ष्मी विहारे बुद्धपूजा जूथाय् वना
लिहाँ वल । कृष्णगोपाल यात थः कायं खँ थुइका बिया च्वंगु
न्यना च्वंम्ह स्वयम्भूया बाः त्रिरत्न मुसुमुसुं न्हिला बुद्धलक्ष्मी
याके न्यन- थौं छु बाखँ न्यना वया ले ?

बुद्धलक्ष्मीं लिसः बिल- विहारे वया च्वंपिसं छें च्वं
चवने बले थकालिपिन्त हना बहना तय् सय्के माःहँ । थकालि-
पिन्त माने याय् मसल धाय् वं कचवं पिहाँ वै हँ । थौं भन्ते
छह्यस्यां थुगु बारे खँ थुइका बीत बाखँ छपु कना बिज्यात
पशुंते नापं थकालि कोकालि धयागु दु हँ । बाखँ न्यने योसा
कना ह्य् । अले स्वयम्भूया बाः त्रिरत्नं धाल - न्यने मास्ते
वयाःला धयागु । थन की बाउचिया पासा कृष्णगोपाल नं दु
वया नं न्यने मन दु ।

बुद्धलक्ष्मी उपासिकां बाखँ कना हल- हिमालय लिबक
छगू जंगल दु । अन जंगले बटें ङंगः छम्ह, किसि छम्ह व माकः
छह्य च्वं च्वंगु दु । स्वह्य साप मिले जूपि पासापि हँ । वं

वयात, वंवयात साप माया याः । नसा माला हया स्वह्य नापं
 चवना नइगु बानि जुल । स्वह्यं छमा तः मागु बःरमाया कवे
 न्ह्याबले धयार्थे नापं चवनीगु जुया चवन । स्वह्यं पासा जूसानं
 परस्पर हना बना तथा जुइगु बानि मडु । माने याय्गु गौरब
 तय्गु बानि मडु ।

छन्हु स्वम्हेस्यां खँजुल- “ज्ञी स्वम्हेस्या थकालिम्ह सु धँगु
 ल्यया वयात माने याय्नु” स्वम्ह मध्ये थकालिम्ह सु धँगु
 सीकेगु समस्या बल । खँजुल अथे मखु थ्व सिमा कवे कीपिं
 मुना चवना । थ्व हे सिमाया छत्र छायाय् ज्ञीपिं चवं चवना ।
 थ्व सिमाया आयु सुनां धाय् फत वयात थकालि माने
 याय्गुका ।

अले बटैचा व माक निम्हेस्यां किसि याके न्यन-पासा
 किसि ! छं थ्व सिमा गपाय्मां बले निसें स्यु ?

किसि लिसः बिल- जि मचाबले थ्व सिमानं चिकिचामा
 तिति । जि जुइबले थ्व सिमाया चवकां जिगु प्वाथे जक थ्यू ।
 उकिं जि न्हापां निसें थ्व सिमा स्यू ।

अनं लिपा किसि नं बटैचां नं माक याके न्यन- छं थ्व
 सिमा गपाय् मागु तक स्यूले ?

माकनं लिसः बिल- जि मचाबले थ्व सिमा नं चिकि
 चामा तिति । जि मचा बले हे बेय् चवना थ्व सिमाया चवका
 तोथुला नय्गु स्यू ।

अनं लिपा किसिं नं माकः नं बटैं ऊंग याके न्यन- छं
थ्व सिमाया बारे गुकथं लुमं ले ?

बटैंचां लिसः बिल- हूँ पहाडक्वे तःमागु बःरमा छमा खँ
ला ? जिं व हे सिमाय् सःगु फल नया थन खिफानागु पुसां
थ्व सिमा बुया वोगु खः ।

थ्व बाखनं किसि व माकः सिकं बटैं ऊंग थकालि धैगु
सीका काल । अले किसि व माकः नं निम्हेस्यां बटैं ऊंगः यात
वन्दना (नमस्कार) यात । उलिजक मखु छु जिपिं निम्ह
स्वया नं थकालिम्ह जुल । उकिं जिपिं निम्हेसितः न्वाय् माल
अति बिइ माल ।

आः बटैं थकालिम्ह जुल । नायो जुल । उखुन्हं निसें
बटैंचा सतर्क जुल । यो योथे सने मजिल, खँल्हाय् मजिल ।
मेपिन्त अति बीमाम्ह न्हापां थःनि तालेलाम्ह जुइमाल धका
ज्ञानी जुल । गम्भीर पह नं दया वल । चंचल मजुल । किसि
व माकः निम्हं यो यो थे सना जुइ बले इमित अति बीगु व
न्वाइगु जुल । किसि व माकः नं बटैं यात गौरब मान याका
थकालि जुया च्वन । स्वम्हं याउँक म्वाना च्वन ।

थ्व बाखँ न्यने धुंका स्वयम्भू धाल- भन्ते पिनिनं थकालि
कोकालि धैगु दुगुलिं भोजन याय्त पयतुइ बले नं ल्याः खाना
थाय् खालि याना पयतुइगु । भिक्षुपिं वोलिसे थकालिपिन्त
वन्दना याइगु ।

बुद्धलक्ष्मी उपासिकां धाल- थकालि कोकालिया बिचे
हना बहना तय्गु नियम साप बांला । छेंय छेंय नं मागु चलन
खः । थौं कन्हे अज्योगु बानि मदया वल । विहारया थकालिपिं
भन्तेपिनि नं खँ जुया च्वंगु ताया थौं-कन्हे विदेशे व्वना वोपिसं
नं, थौं कन्हेया श्रामणेर पिसं नं थकालिपिन्त गौरब तथा
वन्दना याय्गु चलन मदया वल हँ । एसां विहार विहारे अपो
याना थकालि पिन्त हना बना तय्गु बानि दनि ।

थ्व बाखँ न्यना च्वंम्ह कृष्णगोपाल साप प्रभावित जुल ।
वँ धाल विहार विहारे बुद्धपूजा जुइबले थज्योगु नैतिक शिक्षा
दुगु बाखँ नं कंला ? थ्वला साप बांलागु खँ खः । उकि खनि
का जिमि पासा थ्व स्वयम्भूया स्वभाव पाना वंगु । जिमि
पासापिनि मुना बरो बर खँ जुइगु स्वयम्भू पासापिं तापाका
हल । नापलाइ बले नं न्हापा थें म्वाः मदुगु खँ ल्हाय्गु बानि
मयात ।

Dhamma.Digital

थः काय्या बानि बांलानावोगु खँ न्यना मां बुद्धलक्ष्मी
उपासिका व बौह्य त्रिरत्न निम्हं मुसु मुसु काः ।

माँ-बौया सेवा

स्वयम्भू व सुमनाया बाज्याह्य बुह्राजुया नं म्हं मफया चवन । त्रिरत्नं थः मफुह्य अबुयात ह्य व ह्लाः ज्वना लासां थना र्वाः सीका मेचे पयतुकल । बुद्धलक्ष्मीं यवागु (जाववा-ति) त्वंके धुंका वासः नकल ।

म्हमफुम्ह बुह्रां काय् व भौयात सुवा बिल- छिमित जय् जुइमा निर्वाण सुख लाभ जुइमा ।

सुमनां धाइ- स्वयम्भू दाइ, खँ ला माँ बाःनं बाज्याया सेवा याःगु । बाज्यायात गुलि माया याना मैत्री पूर्वकं बिचाः याःगु ।

स्वयम्भू धाइ-खः मैचा, फीसं नं माँ-बाःपिन्त मानेयाय् सय्के माः । जि छक बिहारे वना बले श्रीलंकाय् आख व्वना बोम्ह ल्याय्म्हचाम्ह भन्ते छम्हेस्यां माँ-बौया सेवा याय्गु तःधंगु धर्म खः धका बाखँ कना बिज्यागु न्यना । माँ-बौ धैपिं महा ब्रह्मा हँ । माँ-अबुं थः मचा खाचातय् लागी यक्व दुःख सिया व्वलंका तःगु दु । मचां मुले खिफाना व्यूसां च्वफाना व्यूसां घमचासे सफायाना बिचाः याइ । म्ह मफइबले फ्न पीरकया माया याना बिचाः याइ । उकिं माँ-अबुया गुण लोमंके मज्यु ।

वसपोल भन्ते नं मिखा कांपि माँ बौपिनि सेवा यागु
जातक बाखँ छपु कना बिज्यात । छं न्यने योसा कनाहय् न्यं ।

सुमनां धाइ- दाइ बाखँ कना हति, जि बाखँ न्यने यो ।

सामकुमार धाःम्हेस्या माँ नं बौ नं निम्हं मिखां मखं ।
निम्हं जंगले छगू आरामे तपस्वी जीवन हना धर्मयाना चवन ।
सामकुमारं जंगले वना फलमूल माला हया मिखा कांपि माँबौ
पिन्त नका चवन । लहाः ज्वना खुसी यंका मोल्हुइका बिचाः
याना सेवायाना चवन । सामकुमार याकः काय् माँ अबुया
लागी तुतां थें भरोसा जुया चवन ।

छन्हु सामकुमार चल्लात नापं खुसी वना माँ बौ निम्ह
सितं लः त्वंके धका लः काः वन । खुसी सिथे थ्यने सातं
सामकुमार यात बाणं कल । सामकुमार बेँगोतू वन । चल्लात
बिस्यूं वन ।

सामकुमारयात सुनां बाणं कय्का हल ? सुनां स्यु ?
चल्ला शिकार यावोम्ह जुजु छम्हेस्यां कय्का हल । सामकुमार
ह्वया चवन । थन जंगले जि खना तँ पिहाँ वोम्ह सुं मखना ।
जि सुयातं छुं स्यंका तयागु नं मद्रु । जित छु जूगु अरे !!
जि दने नं मफुत । जि माँ बापि छु जुइ थें । आः जिमि माँ
बा पिन्त लः सुनां त्वंकीथें । न्ह्याक्व हे लः त्वने धका हाःसां
नं थ्व जंगले लः त्वंकीपिं सुं मद्रु ।

शिकारयावोम्ह जुजु सामकुमारया लिक्क वन । छाती हे
बाणं सुया चवंसां स्यात धका मधाः । माँ-बौपिं जक लुमंका
नुगः मँछिका चवन । जुजुं नं नुगः मँछिका न्यन-

ए मचा छाया छं माँ बौ जक लुमंका नुगः मछिका खवया चवनागु ?

सामकुमारं लिसः बिल- जिमि माँ-बौयात भरोसा जि हे छम्ह जक । जिमि माँ-बौ निम्हं मिखा मखं पि । जिमाँ व बौ निम्ह सितं सुनां लः त्वंकी, सुनां नकी, सुनां मोल्हुकी, जि मवन कि बिचाः याईपि सुं मदु ।

जुजुं धाल- नुगः मछिके स्वाः, छुं दुःखताय्स्वा, छिमि माँ-बौपिन्त याय् मागु ज्या फुकं जि यानाबौ । जुजु सरासर आरामे (आश्रमे) वना सामकुमारया माँ-बौ निम्हं अन ववना हल । निम्हस्यां सामकुमारया म्ह थिया सोत । म्ह ख्वाउंसे च्वं च्वन । जि पुता ! पुता !! धया ख्वल । निम्हस्यां साप नुगः ख्वल । सामया मामं तुति निप्पां ज्वन । बौम्हस्यां काय्या कपाले ह्लाः तल । निम्हं ख्वया सामकुमारया गुण लुमंका च्वन ।

जिमिकाय् सामकुमारं न्हाबलें भिगु ज्या जक याना च्वंगु दु । त्यानु मचासे जिमित बिचाः याना सेवा यानाच्वन । जिमिसं नं शुद्धरूपं अष्टशील पालन याना च्वना । थ्व सत्य खः । थुगु सत्य वचन व धर्मया बलं जिमि काय् म्हें फया दना वय्मा धका सत्य क्रिया यात ।

सत्य वचनया महिमा बडो अद्भुत व चमत्कार खः । माँ-बौया मैत्री गुणया बल नं अपूर्व खः । बेहोश जुया च्वंम्ह सामकुमार दन । छ्चाखेरं ख्वल । थः माँ बौपि निम्हं लिक्कसं

चवं च्वंगु खन । मिखा काँपि निम्हेस्यां मिखां खन । आः बांलाकं
खने दत । स्वम्हं लय् लय् तातां आरामे वन ।

सुमना! श्व बाखँ जितला साब बांला ताल । मन शुद्ध
जूथें वचन नं शुद्ध जूगुया फल थनया थनसं खने दत । थों
कन्हे मनूते मन नं शुद्ध मजू, वचन नं अशुद्ध, ज्यानं ताले
मलाः । अले गनं धर्मया फल पावे जुइ । धर्म याःसानं पिने
वयनेत थें भ्वासि पहलं जक । मैचा छं स्यूला व माँ-बौया
सेवा याम्ह सामकुमार सु ? व बोधि सत्व खः ।

श्रीलंकाया घटना

स्वयम्भू थः क्येँचा सुमनायात हानं धाल- मैचा व बाखँ
कना बिज्याम्ह भन्ते नं श्रीलंकाया घटना कना धया बिज्यात-
थों कन्हे माँ-बौयाके धन सम्पत्ति यवव दुसा जक काय् पिसं
बिचाः याः, सेवा याः, मखुसा ब्याहा याय् धुनेवं कला लिना
वनीपि आपा दया वल ।

श्रीलंका शुद्धगु बौद्ध देश धका इमि घमण्ड दु । तर अन
नं बौद्ध चरित्र बुलुया वल । श्रीलंकाया दक्षिण प्रान्ते हक्मन
धैगु छगू थाय् दु । अन छम्ह मनूया काय् स्वम्ह दु । छम्ह
काय् हवाइ जहाज चले याइम्ह पाइलट, मेम्ह वासः याइम्ह
डाँक्टर, स्वमम्ह इंजिनियर । स्वम्हं छखे छखे । बौम्हेस्या
साप दुःख । बिचाः याइपिं सुं मडु ।

छन्हु तःधिकम्ह काय्यात चिट्ठी छपौ च्वया छोट-

जि योम्ह काय्, छन्त जय जुइमा !

जि नं स्वाना हे च्वना तिनि । आः ला आपा स्वाइथें मच्चन । बैस नं यवव दत । गुबले यमराजं का वै धाय् मफु । जि छिमिसं मसीक छिमि मांयागु लुंसिखः, लुंचुरि, हिरामोति माः व अंगु सुचुका तयागु दनि । ध्यवा नं यक्व दनि । जि सित कि व फुकं मेपिसं काइ । थ्व हेखें छता कने मालाः थ्व पौ च्वया च्वना ।

काय्पि दुसां याकःचाम्ह अबु

थ्व पौ भौमेस्या ह्लाती लात । पोला ब्वना स्वे धुनेवं लुंचुरि, लुंसिखः लुमंका नुगः भाराभारां मिक्कल । भातम्ह जागिरे वना च्वंम्ह गुबले दुहाँ वै धका आय् बुया पियाच्चन । लुंसिखः व लुंचुरि याकनं काय्माल धैगु जक कल्पना याना च्वन ।

भातम्ह दुहाँवल । पिनेया खापा तिना चिट्ठी ब्वनाक्चन । याकनं बाःयात थन छें ब्वना ह्य् माल धका पिरे यात । भातमेस्यां धाल- छाय् हथाय् चाय्गु । हथाय् चाय् मागुमदु ।

मिसां धाल- छिमि किजापिसं बाःयात ब्वना यंकी का! व लुंसिखः आदि फुकं इमिसं काइ का ! चच्छि ह्निच्छि लुंसिखः आदि जक लुमंका बुराह्य बाः याकनं छें ह्या बिचाः याय्माल धका पिरे यात ।

निम्हं वना बुराम्ह अबुम्ह व्वना हल । तगोगु बाकस
 छग दु गुकी ताः हे स्वजु गोया तःगु दु । बाकस नं ज्वना
 छये ह्या साक्क नका बिचाः याना तल । अपो मानेयाना
 सेवा याइगु भमचा मेजुं जुया चवन । गुबलें गुबलें मती ताचा
 कया चाय्का स्वेगु इच्छा । बुरां ताःचा तोतुगु हे मखु । बुरा
 याकनं सिनं मसी धैथें भमचाया मती ।

साक्क नः बले बुराला ल्हना वल । छें याकचा बले
 बांलाक मनः । नय्गु नं मडु । बुरायात अजीर्ण त्वे जुल ।
 नयागु पचे मजुया वल । बुरां बहनि बहनि कोथाय् खापा
 तिना खसां मखुसां निकः स्वकः बाकस चाय्का स्वया चवनीगु ।
 भौमेस्यां व्वे प्वालं स्वया चवनीगु । भौमेस्या साप पीर बुरां
 तिसा व माहिला म्ह व कांछाम्ह काय् यात बिइला ।

बुरा ला आका झाकां सित । भौमेस्यां कुनें निसें खापा
 तिना सीम्ह बुराया ह्ये चवंगु ताःचा कया भातह्य नं न्होने
 तथा याकनं बाकस चाय्कि, छिमि किजापि वै धका जक
 हाला चवन । सित धका स्वैतं खबर मण्यू ।

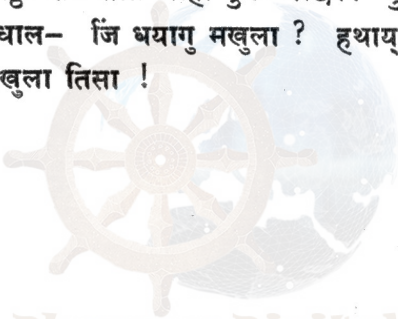
बाकस चाय्का सो बले धात्थें छुं हे तिसा तासा मडु ।
 चिट्ठी छपौ जक लुया वल । उकी चवया तःगु दु ।

जि योह्य काय्, जि छन्त चिट्ठी चवयागुली धयागु खः
 लुंसिखः हिरा मोति आदि यक्व दु धका । वला छिमिगु मन
 गथेचवं अबुयात बिचाः मयागुलि परीक्षा याय्त जक चवयागु
 खः । जिके अज्योगु तिसा तासा व ध्यबा छुं मडु । छिमिसं

जितः वास्ता मयागुलिं अथे च्वयागु खः । तिसाया लोभं
 भौमचां जित बिचाः याइ धका जक च्वयागु खः । मां अबुया
 हेला याय् मज्यू । गज्योगु माया याना दुःख सिया छिमित
 आखः ब्वंका तया । तर छिंपि कला लिना वन । छिंपि आशां
 द्याका गुलिं जित नुगः मंछि ।

छिमि अबु

थ्व चिट्टी खने सात भौह्य नुगः मंछिका मुर्छा थें जुल ।
 भातमेस्यां धाल- जिं भयागु मखुला ? हथाय् चाय् मते ।
 आः दत मखुला तिसा !

Dhamma.Digital

धन व गुण

बुद्धदास लें सरासर वना चवंबले धनदास नाप लात ।

धनदासं न्यन- पासा बुद्धदास, गन वने त्यनागु ?

बुद्धदासं- २५३५ वं क्यंगु स्वांयापुन्ही (वैशाखपुन्ही) या लसताय धर्मकीर्ति विहारे रक्तदान कार्यक्रमे व्वति कायत् वने त्यनागु । छ अन सो वने ह्यां ला ?

धनदासं धाल- अँ ! अनवने न्हो छंके छगू खँ न्यने मास्ते वया चवन । वैशाख पुन्ही (बुद्ध पूर्णिमा) समारोह समितिपाखें साप्ताहिक धर्मदेशना कार्यक्रम त्वा त्वाले देकल । छथाय् भिक्षु छम्हेस्यां आर्य धनया बारे बाखँ कना चवन । जि पासा छम्ह नापलाय् धका वना बले बाखँ न्यनेगु कर परे जुल । व बाखँ कना चवंम्ह भिक्षुं छेँ, बुँ, लुँ, वह व ध्यबा आदि धन सिकं श्रद्धा आदि धन अपो मूवं । लुँ वह आदि सम्पत्ति उस्त मू मवं अर्थात् सदा कालिक सुख मदु । श्रद्धा आदि आर्य गुण धर्म हे जक जीवन सुखमय ज्वी धका कना चवन । थुलि न्यने धुने वं जितला तँ पिहां वल । गज्योगु मलोगु, मखुगु खँल्हागु । थौं कन्हे ध्यबा मरेकं छुं ज्या बने

मजू । थ्व संसार हे ध्यबा व धनं चले जुया च्वन । ध्यबा मद्दुसा अनाथ जुइका च्वने माली । थःथिति पिसं हे थः नाली मखु । पासा दै मखु । व भिक्षुं अथे बाखँ कंसानं मनूतसें व भिक्षुयात ध्यबा दान मब्बूसा गथे जीवन तरे जुइ । बःसे वने बले व सफु न्याय् बले पसले मेमेगु न्यावने बले ध्यबा मब्बूसे मगाः ।

बुद्धदासं धाल- फीत छेँ, बुँ, लुँ, वह आदि धन जक दयां मगाः । क्वे च्वंगु आध्यात्मिक न्हेता गुण धर्म नं मदेक मगाः ।

- १) श्रद्धा अर्थात मन प्रसन्न जुइगु, मनं खना ज्या याय् बले विश्वास पात्र जुइ ।
- २) शील अर्थात सदाचार, चाल चलन बांलाकेगु ।
- ३-४) लज्जा व भय अर्थात बांमलागु ज्या याय् बले मनूतसें धाइ ल्हाइ धयागु मछा पह व ग्या पह माः ।
- ५) बहुश्रुत अर्थात न्यने कने याना सः स्पूम्ह जुइगु ।
- ६) त्याग अर्थात कंजूसी मजुइगु, नुगः मस्याम्ह जुइगु ।
- ७) प्रज्ञा अर्थात भिं मभिं छुटे याय् फँगु बुद्धि ।

थुपिन्हेता गुण धर्मयात आर्य धन उत्तमगु गुण धर्म धाइ । थुपिं न्हेगु गुण धर्म मदेकं ध्यबा लुँ वह सम्पत्ति न्ह्याक्व दुसां नं जीवने सुख दै मखु ।

धनदासं धाल- छनं भिक्षुया पं लीम्ह जुल । ध्यबा जक दुसा छुं नं दुःख मडु । जिं बाखँ न्यना बले व भिक्षुं ला धनपो

यात काल सर्प धका बुद्धं धाल हँ । ध्व ला मचा खँ का !
 ध्यबा धयागु छुं हे ज्याय् खेले मद्रु थें चवन । छिर्मि स्वांया
 पुन्ही (वैशाख पुन्ही) माने याये बले आर्य धनं जक ज्या
 ब्यूसा खः का । चन्दा उठे याः जुइमा । ध्यबा मदेकं छुं नं
 याय् फँ मखु । ध्यबा जक दुसा थौं कन्हे न्ह्यागुं मत्योगु याःसां
 बचे जुइफु । ख्वाले न्ह्योने सुनां नं छुं धाय् मछा । धर्म नं
 कर्म नं ध्यबा । संसार हे ध्यबा । आम आर्य धन तःधं धागु
 ठीक मजू । जितला चित्त बुछे मजू, जि थु नं मथू ।

बुद्धदासं धाल- पासा जिद्दी जुया जक खँ ह्लाना चवन ।
 धाय् नु छंके यक्व धन दु का, आम ध्यबा पो जक ज्वना ज्या
 फुकं तरे जुइ मखु । छं ब्याहा भवे न्याय्के बले गुहाली बीपि
 भाइ पासापि माः कि म्वाः ? गुहालि बीपि पासापिनि श्रद्धा
 व विश्वास मद्रुसा ज्या गथे तरे जुइ । सहयोग काय्त थःम्ह नं
 सहयोग बी फेके माः । ध्यबा दु जक धयाँ गुहालि बी मखु ।
 गुलि मनूत ध्यबा मद्रुसा नं करपिन्त गुहालि बी न्ह्यापि, न्ह्यागुं
 ज्या याना बीपि गथे कि ड्रम छग ल्हना मेथाय् तया गुहालि
 याइपि मनूतेत सकस्यां यो । सकसिनं इमित माने याः । ध्यबा
 दुथें सुयातं उपकार मयात धाः सा, गनं सामूहिक ज्याय् चन्दा
 मबिल धाःसा ध्यबा दु धका लाक्को पाक्को सना जुल धाःसा
 ख्वाले न्ह्योने मधाः सां ल्यूने बांमलाक धाय्का चवने माली ।
 ध्यबा दयां छुयाय् व साहु नुःग स्याः । ध्यबा छग चन्दा ब्यूगु
 मखु । छेँ चर्विपि जहान परिवारपिन्त नं बाँलाक नकुगु मखु ।
 मत्योगु ज्यायाना तःमि जुलका धाय्का चवने माली । धात्थेया

सुख ला सिनावने धुंका नं सकस्यां आहा ! फलानाह्य साहु
 ध्यबा दुर्थे तःधंछु पह, नुगःस्या पह, धयागु मदु, त्वाले नं भि-
 भिगु ज्यायाना थकल धका नां काय्का चवने दुसा धका जीवन
 सफल धाइ । सुयात नं दुःख बिया मवं थथे धाय्के दुसा का!
 ध्यबा दुर्थे जीवने आशीर्वाद दै । ध्यबा यक्व मुंका तल धाय्वं
 सरकारं त्याक्स काइगु चिन्ता, खुं खुया यंकिगु पीर, खुसि
 बाः वया चुइक यंकीगु भय, शत्रु दयाचवनीगु धन्ना, दाजुकिजा
 छखे चवने बले त्वाना चवने मालीगु छथी । ध्यबा यक्व मदुसा
 छुं पीर मदु ।

उथाय् लाक धर्मदेवी मय्जु छह्य नं थ्यंक वल । वनं
 धर्मकीर्ति बिहारे वनेत वोह्य जुया चवन ।

धर्मदेवीं न्यन- पासापिं निह्य थन ले छुकिया गन्थन ले?

धनदासं धाल- ध्यबा, लुं, वह, धन धयागु उस्तखेले मदु,
 धन धयागु कालसर्प धका भिक्षु छम्हेस्यां बाखँ कंगु बारे चित्त
 बुर्फे मजुया बुद्धदास याके न्यनां ला ज्ञान मथुइक भिक्षुया
 पॅलिना खँ ल्लात । ध्यबा मदेकं गुण जक दयां छुयाय् । भिक्षु
 छम्हेस्यां आर्य धन (गुण) दुसा मनूया जीवन सुखमय जुइ
 धाल । थव खँ मिले मजू धयाबले थव भाजुं ध्यबा जक दयां
 मगाः गुणात्मकगु आर्य धन बारे जक बाखँ कना चवन ।
 धर्मदेवीया छु बिचारले ?

धर्मदेवीं धाल- जि न्यनातयार्थे पशु व मनू फरक जुया
 च्वंगु हे गुणं याना खः । मनूयाके थुइका काय्गु शक्ति दु ।

नेगु, छनेगु, मंथुन सेवन व ग्याय्गु (भय) धयागु पशु व मनू याके छुं मपाः । पाःगु छु धाःसा मनूयाके गुण दु, मछा पह व ग्यापह दु मखुगु ज्यायाय्बले । बुद्धं धया बिज्यागु गुणात्मक धनया खँ ठीकजू तर ध्यबा, लुँ-वह, छेँ-बुँ आदि धन ज्याय् खेले मदु धका बुद्धं धया बिमज्याः । धनया सदुपयोग याय् सय्केमाः । जिगु जिगु धका क्वातुक ज्वना च्वनेत मखु । सोत्थना जक तेत मखु, माःथाय् माःकथं छचलेत खः । मदुपिन्त उपकार याय्त नं खः । करपिनि धने लोभ यातकि व धन कालसर्प जुइ । मखुथे कमाय् याना मुंका तयागु धनं यक्व पीर व दुःख दया वं ।

समाजे स्वाना च्वनेत ध्यबा मदेक मगाः । धर्म याय्त नं सफू छापे याय्त नं, थःथितिपिन्त नके त्वंकेत, चन्दा बीत ध्यबा मदेकं मगाः । ध्यबा मन्त कि स्वाना च्वने थाकु । तर ध्यबा दुथेँ छचले नं सय्के माः । थःम्हं मेपिन्त बिया तःसा जक मेपिसं थःत उपकार याइ । उकिं ध्यबा नं माः गुण नं माः । ध्यबा मदेका गुण जक दुसां मज्यू, गुण मदेका ध्यबा जक दयानं मज्यू । ला व लुसिथेँ धन व गुण नितां मिले जुइमा, बाय् मज्यू ।

धनदासं धाल- आमथे थुइका बीमा का । बुद्धया आमथे बिचार खःसा ला बां हे ला । भिक्षु पिसं नं बांलाक मथुला मस्यू व्यवहारे मल्वेक खँ कनीगु ।

धर्मदेवीं धाइ- आमथे धाय्गुनं ठीक मजू । बाखँ कनीबले बांलाक मन बिया पूर्वक न्यने माः । उखुन्हु धर्मदेशना न्यना

थाय् पूवंक मग्गं धागु न्यना । अथे मिले मजू ।

बुद्धदासं धाल- वं बांलाक पुवंक बाखँ न्यंगु जूसा थपाय्
हाक जुइक गन्थन जुइ हे मखुनि । थःगु जिद्दिं जक खँ ल्हाना
चवन । आ खँ थुल ला ?

धनदासं धाल- ध्यवा नं माः गुण नं माः धागुलिं खँ
थुल । छता जक जूसा मज्जू ।

धर्मदेवीं धाल- नितां माः ।

भाग्य दुम्ह मनु

धर्मकुमारी उपासिका च्यान्हुइ छक अथे धयागु अष्टमी औंसी, पुन्हीबले धर्मकीर्ति विहारे बुद्धपूजाय तुते मज्जीक वनाच्चनीह्य खः । अष्टमी खुन्हुया दिने बुद्ध पूजा याना बाखँ न्यने धुंका छेँ लिहां वं बले म्ह्यायपिसं न्यन- थौं छु बाखँ न्यना वया ले ? धर्मकुमारी न्यनागु बाखँ बाँलाक लुमंका ते फुह्य जुया चवन । बाखँ कनेत सुरे जुया धाल- थौं बर्मा याह्य गुरुमानं भाग्यदुह्य मनूया बारे बाखँ कना बिज्यात-

न्हापा बर्माया छगू गामे डपो धयाम्ह तस्सकं गरीबम्ह मनु छम्ह दु । वयागु ह्वा स्वेबले ग्यानापुसे च्वं । न्यता नं छपाँय तःपाँय । मेगु न्यता माल्पाथेँ हाकुसे पो पो खाः । व छम्ह सुं हाना मदुम्ह खः । वया माँ बौ व मेपि सुंहे थःथिति मदु । छेँ बुं छुं मदु । व गन गन वन अन अन सकसिनं लाटा पाक ग्वाज्यो थन वे मते धका बोबिया हेला याइगु जुयाचवन । छन्हु भिक्षु छम्हेस्यां बाखँ कना च्वंथाय् विहारे वना सुंक फेतुना न्यना चवन । अन बाखँ न्यंवीपि उपासक उपासिका-पिसं हे पवर्गि थन च्वने मते धका ह्क्का धया चवन ।

बाखँ कना च्वंम्ह भिक्षुया ध्यान उखेलात । बाखँ कना च्वंगु दिना भिक्षुं धाल- मनु धयापिन्त गरीब जुल धका हेला याय् मज्यू व आ गरीब जूसा नं लिपा वं मेहनत याना भाग्य-दया तःमि ज्वीतिनि धया बिज्यात ।

व गरीबम्ह डपो चिकंसाले ज्या याना च्वंम्ह जुया चवन । वया ल्हातं चिकं ट्चप छगः तज्यागुलिं साहुं वयात दाया पितना हल । उकिं वं विहारे वना भिक्षुयात वन्दना याना न्यन- भन्ते जि छम्ह गरीबम्ह छपिन्थाय् विहारे छुं ज्या याय्गु दै ला थें ?

भिक्षुं धया बिज्यात- छ थन विहारे चवना साहु ज्वी मखु । प्वाः छगया च्यो जक ज्वी । ध्यवा कमाय याय् फँ मखु । छ भाग्य दुम्ह खः । छं मेहनत याःसा तःमि जुइ तिनी थये धया विहारे वै च्वंविं उपासक उपासिका पिन्त धया ध्यवा भचा चन्दा उठे याना थःम्हं नं ध्यवा भचा व झोला छपा बिया गामे हुँ धका छोया बिल ।

भिक्षुं धाःगु खःका धका समळे जुया व सरासर छगू गामे वन । व गाँया साहुया म्हाय्या न्यताले कै छगः वया तस्सकं स्याना चवन । वैद्यत गोम्ह मछि वयने धुंकल । कै पाकेजुया न्हिदाया चवने धुंकल । वैद्यतसें चिरे याय्मा धाइगु तर साहु-या म्हाय् नं न्यताले दाग दै धका जक जिद्दि याना कै चिरे याय्गु खँ मल्हाः ।

अबले साहुया ऊयालं ववस्वया च्वंगु बखते डपो धाम्ह म्हिचा छपा पाछाया सरासर साहुया छेक्वे पाखे वया चवन ।

बर्माय् वैद्यत अथे म्हिच्चा छपा पाछ्याया गामे चाट्यू वनीगु
जुया च्वन । साहुया नं डपो खनेवं थ्व छम्ह पक्कानं वैद्य जुइ
धका मती तथा कुहाँ वया जिमि म्हाय्या न्यताले कै छगः
वया सास्ति नया च्वन । वासः याना ब्यु धका सःता च्वन ।

डपोनं धाल- जि वैद्य मखु, छुं वासः याय् मसः । डपो
नं म्हाम्हा धाःसां सात्तु साला छ्येँ व्वना यंकल ।

साहुया म्हाय् खने वं डपोया मन भार भारां मिन ।
वासः छुं याय् मसः आ मंत्र सःथेँ च्वँक पह पिकया फुफा
याय् माल धका मिखा तिसिसना वाक्कु छिना न्यता पोचिकु बले
डपोया खवा गथे च्वन जुइ साहुया म्हाय्या न्हिले मास्ते वया
च्वनां च्वने मफया तस्सकं न्हयूबले कै तज्याना न्हि छ्वाराक्क
पिहाँ बल । कै याउँसे च्वन । साहुया साप लय्ता बल । धात्थेँ
सःम्ह वैद्य खः का । चिरे याय् म्वाक हे न्हि पिकया बिल
धका दोलंदो ध्यबा बिल । व दां ज्वना सरासर लेँ वना च्वँ बले
छथाय् शहरया लिक्क सरकारया माल सामानत हया च्वंगु
गाडी रोके याना डाकुतसेँ लुतेयाना कया च्वन । डाकुत डपो
जक वया च्वंगु खनेवं राक्षस धका ग्याना फुकं तोता बिस्सुं
वन ।

डपोनं प्यपुंक चिनातर्पि सिपाईंतेत पयना तोता बिल ।
सिपाइत खुशी जुया डपोयात दरबारे यंका जुजुयात जूगु खँ फुकं
कन । जुजु नं लेताया डपोयात तःधंगु पदबी बिया जागिर
बियातल ।

व देशे लडाईं जुल । डपोयात सेनापति याना छोया
 बिल । व सल गेमसःह्य व मेमेगु नं छुं मसः । सलगया वं
 बले ग्याना जंगले उखें थुखें सिमा कचा ज्वना वना च्वं बले
 राक्षस बल धका मेपि शत्रुत बिस्सुं वन । लडाइमं त्यात । जुजुं
 यवव पुरस्कार बिल । डपो आः गरीबह्य मखु छम्ह साहु
 जुल ।

मेहनतं मदुगु भाग्य नं दया वो धैगु बाखँ बांला धका
 छेँय च्वंपिसं समर्थन यात । मस्तय्सं धाल माँ! जिपि नं
 विहारे वय् मंडु । थज्योगु बाखँ न्यने दै मखुला ?

हारांम्ह राजकुमार

धर्मलक्ष्मी नापं गौतम व शाक्यमुनि निम्ह दाजुकिजा छे^०
लिथ्यनेवं बौम्ह धर्मवीरं न्यन- थों छु बाखँ न्यना वयाले ?

गौतम व शाक्यमुनि निम्हेस्यां पालकं धाल- थों भन्ते
छम्हस्यां जिमित हे ताके याना हारांम्ह राजकुमारयागु बाखँ
कना बिज्यात ।

बौमेस्यां न्यन गज्योम्ह हारांम्ह ले व राजकुमार ?

गौतमं भिक्षुं कंगु लुमंथे कनाहल । थ्व संसारे राजकुमारं
निसें कया साधारण छे^० छे^० च्वंपिं भचातेगु पुचले तक्क नं
हारांपिं नं दु ज्ञानिंपिं नं दु । ज्ञानिंपिं सकस्यां यो । हारांपिं सुयां
मयो हारांपिन्त योपिं नं दु तर इपिं भिपिं धाय् मर्छि । ज्ञानि
जुइगु सकस्यां यो । ज्ञानि जूसा थः मां बौ दाजु ततापिसं माने
याइ । वना वनाथाय् न्ह्याइपुक च्वने दै । साक्क ने दै । माने
याके दै । थुलि धाय् धुंका भन्ते नं बाखँ कना बिज्यात ।

भगवान बुद्धया पाले राजकुमार छम्ह साब हारां जुया
च्वन । जुजुंनिसें कया लाय्कुली च्वंपिनि तक्कनं मिखाय् च्वंगु
धूर्थे जुया च्वन । छन्हु गौतम बुद्ध लाय्कुली बिज्याःबले जुजुं
वस्पोलयाके प्रार्थना यात-

“भो भगवान् ! जित छता पीर जुया च्वन । जि काय् छम्ह दु गुम्हकि लिपा जुजु जुइम्ह । व हारां जुया च्वन । धयागु खँ छुं मन्यं । अनुशासने मच्चं । थथे हारांम्ह, थः गथे यल अथे सना जुइम्ह लिपा जुजु जुयां ताले लाई मखु । जनतां येकी मखु । व आपा जुजु जुइ खनी मखु । छु याय् गथे याय् धैथे पीर जुया न्ह्यो बाँलाक मवो ।”

भगवान बुद्धं राजकुमार यात सःता नापं बगैचाय् ब्वना यंका चिकिचा मागु नीममाँ (खाइसे च्वंगु सिमा) दुथाय् यंका व सिमाया हः नका बिज्यात । खाइसे च्वंगु हः ने साथ राजकुमारं तँ पिकया व सिमाचा लिना वां छोया बिल ।

अले भगवान बुद्धं न्यना बिज्यात— ए राजकुमार! छाय् सिमाचा लिना वां छोयागु ?

राजकुमारं धाल— भो भगवान! अज्योगु खाइसे च्वंगु सिमा लाय्कूया वयवे तँ ते मज्यू । मेगु सिमाचात नापं खाइसे च्वनी । उकिं वां छोइ बिया ।

अले भगवान् बुद्धं धैबिज्यात— राजकुमार, व सिमायात छं लिना वां छोया ब्यू थें छ नं हारां जुया च्वन धाय् वं जनतां देशं पितना वां छोया बी । उकिं हारां जुया करपिन्त दुःख बी मज्यू ।

थुलि खँ न्यना राजकुमारं भगवान बुद्धयात वन्दना याना धाल— छल्पोलं जित तः धंगु भि जुइगु ज्ञान बिया बिज्यात ।

जित न्ह्यलं चाय्का बिज्यात । जि ला होस हे महु । राजअभि-
माने लाना थये हारां जुइ लात । आवं निसें ज्ञानि जुइगु जुल ।
अबलें निसें जुजूं राजकुमारयात बांलाक माने यात । न्ह्यो नं
वल ।

बौ मेस्यां धाल- गौतम! छं ला बांलाक हे बाखें न्यनाथें
लुमंका कन । थ्व बाखनं छु थुइका कयाले ?

काय्मेस्यां धाल- ज्ञानी जुइमा धागु थुइका कया । जि
नं मती तथा ज्ञानी जुइ अले मखुपिं पासापिं नाप नं जुइ
मखुत ।

Dhamma.Digital

सुख वृद्धि जुड़गु प्यताखँ

गौतम ले सरासर वना च्वंबले श्रीकृष्ण पासाह्य नाप लात ।

श्रीकृष्णं न्यन- गन वना वयागु गौतम !

गौतमं लिसः बिल- थौ धर्मकीर्ति विहारे अध्ययन गोष्ठीया प्रवचन कार्यक्रम दुगु जुया अन वना वया ।

श्रीकृष्णं न्यन- छुकिया प्रवचन जुल ले ? छक कँलाय ।

गौतमं धाल- थन ले गन कना च्वनेगु । झी गृहस्थी च्वंपिन्त जक मखु सकसितं ज्याय् खेले दुगु सुख वृद्धि जुड़गु प्यताया व्याख्या भिक्षु छम्हेस्यां खूब बांलाक याना बिल । नु छे, फुककं प्रवचन जित लुमंथे कना बी । निम्हं छे वन । गौतमं न्यना वयागु थःत लुमंथे कना हल-

संसारे दुःखयोपिं सुं दे मखु थें सुख मयोपिं नं सुं दे मखु । सुखया लागी दुःखसिया च्वंपिं आपालं खने दु । बुद्धया शिक्षा कथं सुख सियेगु आशा मयासे दुःख मदेकेगु कुतः याय् मागु खने दु । अथे खः सा नं भगवान् बुद्धं सुखया लक्षण तःता मछि कना बिज्यागु दु । थन सुख वृद्धि जुड़गु प्यता खँ न्ह्यथना बिज्यात ।

- १) ज्या परे जुइबले गुहालि याइपिं पासापिं दैगु सुख,
- २) दुगुलि सन्तोष जुया चवने फँगु सुख,
- ३) सी त्यैबले यानागु पुण्य सुख,
- ४) फुक्क दुःखं मुक्त जुइगु सुख,

१) कीके यक्व ध्यबा दुसां, झीपिं न्ह्याक्व हे विद्वान् जूसां कीत गुहालि बीपिं पासापिं मदेक मगाः । मेपिनिगु सहयोग मदेकं छुं ज्या सफल जुइ मखु । उकिं आपत विपत परे जुइबले उपकार याइपिं पासापिं दैगु छगू सुख खः ।

बुद्धया धापू कथं पासा धैह्य भिह्य जुइमा । कल्याण मित्र धैमेस्यां पासाया दुःख जुइबले उपकार याइ । पासाया सुख दुःख जुइबले थः भापिया बिचाः याइ, पासायात उन्नतिया लँगु क्यनी । पासायात न्ह्याबलें दया माया याइ । उकिं मभिपिं पासा नाले मज्यू । मूर्खम्ह पासासिकं विद्वान्मह शत्रु ज्यू धका छक बुद्धं धै बिज्यागु दु । माता मित्तं सके घरे अर्थात् थःगु छये थः हे मां पासा खः सा मिजँथा विश्वासीम्ह पासा थः हे कला खः धैगु बुद्धया धापू लुमंके बह जू ।

२) निगूगु सुख, दुगुलि सन्तुष्ट जुइफँगु सुख खः । थुगु पत्ति सुखमय जीवन हनेया लागी मदेक मगागु सुख खः । गुलिसिनं धाइ विकाशया लागी दुगुलि सन्तुष्ट जुइगु खतरा व बाधा खः । अथे धाइपिनिगु बुद्धि परिपक्व जु धाय् मछि । सर्वांगीण जीवनया अनुभव मजूपिसं जक अथे कल्पना याइगु थें च्वं ।

दुगुलि सन्तुष्ट जुइफुसा अपोयाना आमदानी व खर्च मिले जुइ। मखुसा साहुं वयंका चवने माली । न्ह्यांबले दुःखी जुया चवने माली । थुक्किया मतलब थव मखु कि मदुपिनि दुगुलि सन्तुष्ट जुया विकासया इच्छा याय् मते, कर्म हे मदु धका मेहनत मयासे लहाः पोचिना सुंक चवं चव धागु । बुद्ध ला मदुगु दयकेया लागी याकुवालं चःति वेक मेहनत व उत्साह याय्मा धै बिज्यागु दु । थःत मागु छेँ देकेगु व आधारभूत आवश्यकताया लागी उत्साह ला याय् हे मालनि । प्रयत्न हे मयाय्कं छुं वस्तु प्राप्त जुइ मखु । दुगुलि सन्तुष्ट जुइ फुसा सुख जुइ धंगु खँ थुइका बीत छगू निगू उदाहरण थन न्ह्यब्वे ।

दच्छि न्हापा दुरुइ अस्वास्थ्यकरगु त्वाक ज्यात धागु खबरं आपासिनं दुरु बहिष्कार यात । कागति च्यां ज्या तरे जुल । अबले मनूतसें धया चवं दुरु माः हे धयागु मदु । दुगुलि सन्तुष्ट जुया चवन उकिं सुख हे जुल ।

मेगु नं छगू उदाहरण लुमंके- छुं दे न्हापा हिन्दूस्तानं नेपा नाप चाला चवंगु लपु तिना सामान छोया महल । न्हापां छक नेपालीत दुःख ताल । लिपा दुगुलि व दुथे सन्तुष्ट जगुलि सुख पूर्वकं जीवन हना चवन । असन्तोषोपिं शोखिनत जक दुःखी जुया चवन । गरीबतेत गावकं दुःख अयन ईपिं सन्तुष्ट जुया सुखं स्वाना चवन धायछि ।

मेगु नं छगू उदाहरण कने- भिक्षु जीवने दुथे सन्तोष जुइ फुसा फन सुख दु । तर उपदेश बिया चवं सां नं शोखीन

जीवन हना चर्वापि भिक्षु पिके सन्तुष्ट भाव खने मद्दु । गुलिं
गुलिं विदेशी भिक्षुपिं व विदेशे अध्ययन याना वोपिं भिक्षुपिके
दुगुलिं सन्तुष्ट जुया चवनेगु बानि उस्त खने मद्दु । नेपायागु हावा
पानीस मिले जुया चवने मफु । खजा उपासकपिनि पाखे जुइ-
मागु कर्तव्य नं पुरे जू धाय् मछि ।

३) याना तयागु पुण्य दुसा अथवा सीत्येका यानागु पुण्यं
गाक्कं सुख ब्यू । प्राण तोता वने त्यो मेसित पुण्यकर्म याय्गु
व थःमं यानागु भिगु ज्या छता बाहेक मेगुलिं भरोसा बी
मखु । सी त्येका थःम्हं याना तयागु पापकर्म नं लुमंसि वै,
धर्म कर्म नं लुमंसि वइ । पापकर्म लुमंसि वइबले ग्याना वइ ।
याना तयागु धर्म कर्म लुमनी बले मन धुक्क चवनी, खाः
यच्चुइ । उकिं मेपिन्त उपकार जुइगु भिगु ज्या याना तेफुसा
अन्तिम इले सुख दै । गौतमं हानं खँ स्वाका सच्छिदं दुहा
बुरां धर्म कर्म याना याउँक न्ह्यो वोगु बाखँ छपु नं कना
यंकल ।

सच्छिदं दुम्ह बुराया मन याउँल

बुद्धया पाले छहा साहुया काय् दु । वयाके ध्यवा यक्व
दुथे बां नं लाहा जुल, उत्तिकं बः नं लाः । वया पासापिं नं
यक्व दु । वया पासापिं बरोबर बुद्धया थाय् वना धर्मया खँ
न्यंवनीपिं जुल । बरोबर व साहुया काय्यात पासापिसं धाइगु-

“यत् लिक्कसं भगवान् बुद्धं विज्जाना च्वंगु दु । वसपोलया उपदेशं छकं निकं न्यना तय्गु जीवनं सुखं भयं याय्त् वासः थें ज्या ब्यू । ध्यवा जकं दयां मगा । आध्यात्मिकं उन्नतिं या साधनं नं माः ।”

व साहुया काय् ध्यवा व यौवनया जोशे लाना च्वंहा जुया गाक्कं अहं भावं दुहा जुल । वं पासापित् धाइ — जित् भगवान् बुद्धं याथाय् वनेगु छता खँ ह्लाय् मते । जि मोज मज्जा याय् माहा । थजोगु ल्याय्हाया बखते मोज मयासा गुबले याय्गु ? भगवान् बुद्धया थाय् वना बाखँ न्यनकि मोज याय् मज्यू, ऐला त्वने मज्यू । जिके यक्व ध्यवा दु, गुहाली बीपिं छिपिं पासापिं दहे दु । उकिं जि भगवान् बुद्धं याथाय् वने मखु ।

छंहु धाधां निंहु धाधां व साहु सच्छिदं दुहा बुरा जुल । मिखां नं बाँलाक मछुल, ह्लायपनं नं बाँलाक मताया वल । तुतां चुया जुइ माल । थःम्हं बुइका तयापिं काय्पिसं नं हिबाय् चबाय् याना हल । लासाय् छेना च्वनीबले कल्पना जुइ— थये बुरा जुइधका मती हे मलू । जिमि अबु नं सिना वन । जि नं सीन । धर्मं कर्मं छुं याना मतया, सुयातं छुं उपकारया ज्या याना मतया । सिनां गन लाः वनी थें धका ग्याना बुराया न्ह्यो हे मवल । हानं कल्पना जुल थःम्हं बुइका तयापिं काय्पिसं हे वास्ता मयाना हल । गज्योगु संसार । जि ल्याय्म्हं बले पासापिसं धागु खः भगवान् बुद्धया थाय् वना धर्मया खँ न्यनेमाः । उकिं ज्या वं धका । आः जि

अन्तिम अवस्थाय् वया थथे ग्याना न्ह्यो मवेकुसे पीर कया चवने माल । आ मेपिनिगु भरोसा मन्त । भगवान् बुद्ध हे छम्ह जक भरोसा दनि ।

थथे मतीतया सच्चिदं दुम्ह बुरा सुं मदुबले पासापिसं मखंक बाह्निइले याकचा भगवान् बुद्ध याथाय् वन । वन्दना याना न्यन- भो भगवान् ! छता खँ न्यने धका वया न्यने ज्यू ला थें ?

भगवान् बुद्धं धैबिज्यात- ज्यू न्यना दिसँ ।

बुरां धाल- जि छम्ह ध्यबा यक्व दुह्य साहु खः । तर न्ह्यो मवल, ने नं मेल, छाया् धाःसा जि सच्चिदं दुम्ह बुरायात यमराजं का वैन । जि धर्म कर्म छुं याना मतया । सुयातं छुं उपकार मयासे दुगु ध्यबां मोज जक याना जीवन फुत । जित धैबिज्याहुँ पीर तंका याउंक न्ह्यो वइगु छुं उपाय दनि ला ?

भगवान् बुद्धं धैबिज्यात- धन्ना कायम्वाः आतक लाःनि । उपाय दनि । छिके ध्यबा दनि ला ?

बुरां धाल- काय्पिन्त फुकं ध्यबा मब्यूसे सुचुका तयागु दनि ।

भगवान् बुद्धं धैबिज्यात- बुरा जुल धाय्वं वयागु लागी मेगु छुं भरोसा मदु । मेपिन्त उपकार जुइगु धर्म कर्म याःसा वहे जक भर दु । उकिं छिके दुगु ध्यबां मेपिन्त उपकार जुइगु धर्म कर्म याना दिसं । वसपोलं हानं न्यना बिज्यात-

छिके कोके जुइगु व जिद्दि पह नं दु लाकि छु ? बुरां दु
 धासेलि बुद्धं धया बिज्यात आम झोक्कि पह नं मजिल नापं
 जिद्दि पह नं । थःम्हं फुगु चागु थःगु क्वथाय् सफायाना
 चवनेमाः । न्होने लाः थाय् ई व खँ फाय् मजिल ।

बुरां धाल- थुलि जक सुधार जूसा जि याउंक न्ह्यो वइला?

भगवान् बुद्धं धै बिज्यात- धन्ना कया दी म्वाः याउंक
 न्ह्यो वइ । काय्पिसं नं माने याना सेवा याइ ।

बुरा सरासर छेँ वन । काय्पिसं न्यन- बुरा ! गन वना
 वयागु थुइतकं ?

बुरां लिसः बिल- जि भगवान् बुद्धया थाय् वना वयागु ।
 काय्पिसं पत्या मजू पहलं धाल- खँ का खँ उखें थुखें वना
 दुइ मडु सुइ मडु खँ ल्हाःवना ! गुवलें नं बुद्धया थाय् वनी
 मखुह्य ।

बुरां हानं धाल- धात्थेँ खः जि बुद्धया थाय् वना वयागु ।

काय्पिनि व भौपिनि खँ जुल- बाः बुद्धया थाय् वना
 वोगु खः थें चवें । न्हापा लिपा जूसा गन वना वया धकान्यने
 बले- न्ह्याथाय् वंसां छिमित छाया् वास्ता धका कोक्के जुया
 धाइम्ह, थौं नरम तालं लिसः बिल, पह पात । थौं झीसं बुरा
 यात परीक्षा याय्गु धका मती तया घौछि लिबाक जा नकल ।
 मे बले इले जा मनकलकि तें चाइम्ह । थौं तें मचासे नल ।
 दुगु धयबां त्वाले च्वंपिन्त उपकार जुइगु ज्या याना बिल ।
 झोक्कि पह नं पाः जुजुं वन । अले काय्पिं व भौपिसं माने

याना नकल । बुराया बांलाक न्ह्यो नं वल, नय्गु नं सात,
पीर नं मन्त । जीवने आनन्दै आनन्द अनुभव जुल ।

४) प्यंगूगु सुख खः फुक्क दुःखं मुक्त जुया चवनेगु । थुगु
पत्ति बांलासाँ प्राप्त याय् अःपु मजू । फुक्क दुःखं मुक्त जुइगु
थाकुगु हे खँ खः । थुकिया लागी आपालं दुर्गुण, बलेशत
मदेका छोय् मानि । बुद्धं व्याख्या याना तःगु कथं मिखां
बांलागु खनी बले मन याउँसे चवनी, लोभ उत्पन्न जुइ बले
होश तथा उकि प्यपुना चवने मज्यू, उकी हे आसक्त जुइ
मज्यू । मिखां स्वे ज्यू तर उकी हे चाकुइ भुजिं प्यपुना
चवनीथे प्यपुना चवने मज्यू । आसक्त जुया रसस्वादे भुले
मजूसा दुःख दै मखु, सुख दै । अथे हे न्हाय्पनं शब्द न्यना,
न्हासं सुगन्ध नतुना, म्हृतुं सासाःगु नया, शरीरं स्पर्श याना
पल्के मथूसा, न्ह्याक्व दुसां मगागु तृष्णाय् भुले मजूसा दुःख
जुइ मखु । मखुसा फन फन दुःख मयो धाःसां दुःख ल्यू ल्यू
वया हे चवनी । थव बुद्धया अनुभवया खँ खः । उकि हे राज-
कुमार सिद्धार्थ बले राजदरबार तोता वयागु खः धका वसपोलं
धया बिज्यागु खँ पालि साहित्ये उल्लेख जुया चवंगु दु ।

कीगु मिखा, न्हाय्पं, म्हृतु व शरीर यात सन्तोष याय्त
अथवा पंच काम सम्पत्तिई विलाषितामय जीवन हनेया लागी
मनूतेसं सुथं निसें दुःख कष्ट सिया चवन । अपो मात्राय् सुख-
सीगु, विलाषिताय् भुले जूगुलि न्ह्याक्व दुसां मगागुलि फन
फन असन्तुष्ट जुया चवन । लुं पांय पांय सुचुका हय्गु, छो
खुइगुली भुले जुया दुःख भोग याय् मालीगु ज्या याना चवन ।

उकिं पंच इन्द्रिययात अपो मात्राय सन्तुष्ट याय्गु शोखिन
जीवनं तापाना चवने फुसा गावकं सुख अनुभव जुइफु ।

बुद्धं दुःखं मुक्त जुइगु उपाय मेगु निता खँ कना बिज्यागु
दु । थःत मेपिसं स्यंकुगु नं लोमंका छोय्माः, अथे हे थम्हं
मेपिन्त उपकार यानागु नं लोमंका छोय्गु बेस । थुपिं निता
खँ कटु सत्य खःसां कीरिपि थें जापि साधारण मनूतसें व्यवहारे
छ्यले अःपु मजू । बाखं कंम्ह भन्ते नं थःत अनुभव जूगु खँ
कना धया बिज्यात- बुद्धया धापू सत्य धका थूसा नं थःत
करपिसं स्यंकुगु जक हानं हानं लुमना वो अले दुःख जू
तर लोमनी बले दुःख मजू, सुख जू । अथे हे थम्हं मेपिन्त
याना तयागु गुण लोमनी बले सुख अनुभव जू । लुमनकि
बेइमान धका बोबी मास्ते वो अले दुःख जू हँ । धाय् अःपु
याय् थाकु धका नं अन्ते धया बिज्यात ।

थुलि खँ न्यने धुंका श्रीकृष्णं धाइ- छिमिगु धर्मकीर्ति
अध्ययन गोष्ठीया कार्यक्रम बांला ताल । थुलि खँ सीकेत
गुलि सफू स्वे मानि । बुद्ध धर्म शान्ति प्रेमी हे खः । गौतम !
छ शनीबार खुन्हु धर्मकीर्ति अध्ययन गोष्ठी बने बले जितः नं
बवना यंकी । अन वंसा ला ऊन बांलाक अपो खँ न्यने दे ।
छं कंगुला थःम्हं लुमंका तःथें जक खः । धात्थें थुलि मछि
खँ लुमंका कने फुगु नं बहादुर हे खः । ताउजाल जि छे
वनेका ! छे माँ-बाः नं न्यंसा जि नं थौं न्यनागु लुमंथें कना
बी । अले वो बी मखुला । थौं ताउजाल पिहाँ वयागु ।
लिपाया शनीबार खुन्हु सःत वा खँ ला गौतम ! ★

थःम्ह खिचां थःतन्तुं न्यात

बुद्धलक्ष्मी विहारे वना बुद्धपूजा याना छेँ लिहाँवने सात हे ङिदें व झि निदें दुपि राहुल व नन्द काय्पिसं माँ ! थौं छु बाखँ न्यना वया जिमित कना ब्यु, थौं बाखँ छपु निपु न्यने मास्ते बल धका पिरे यात । ज्यु ज्यु ! थौं बाखँ निपु न्यना वयागु दु । छिमि ततापि शान्ति चा व प्रभापि नं सःता हति । इपि नं बल ।

माँ मेस्यां कना हल- थौं भन्ते छम्हेस्यां मन स्यन धाय्वं यानागु ज्या जक स्यनीगु मखु थःगु ज्यान तकं वने यो धँगु खँ ध्वाः थुइका बीत कोक धँम्ह खिचा ब्यारा यागु बाखँ कना बिज्यात ।

श्रावस्ती लिक्कसं पशु पंछित स्याना म्वाना च्वंम्ह कोक धँम्ह ब्यारा छह्य दु । व शिकारी खिचात बथां व्वना जंगले वना शिकार याः वनीह्य जुया वया नां कोक खिचा ब्यारा जुल । छन्हु थःगु चलन कथं शिकारी खिचा बथां व्वना शिकार याः वने धका पिहाँ वं बले भिक्षु छम्ह भिक्षाटन वने धका वना च्वंगु ध्वद्दुक नाप लात । छ्यने सं मडुह्य भिक्षु

छह्य सुथ न्हापनं खंगु विच्छुक जुल, अशुभ जुल धका मन
स्यंकल ।

थौ अलच्छिनगु दिं जुल खनि । थौ पशु ला छु ङंगया
पा छपु नं लाभ जुइ मखु धका मती ततं जंगले वन ।

मेबले सा याउँक जनावरत शिकार याय् खनीगु थौ थुई
जुइ धुकल जंगले चाहिला चवनागु ङंग छह्य धका खने मदु ।
त्यानुसे नं चवने धुकल ने नं पित्यात । उकिं तंपिकया लिहाँ
वया चवन ।

सुथे नाप लाह्य वहे भिक्षु हानं लिहाँ वया च्वंगु खन ।
निह्यं हानं छक नापलात । व भिक्षु खने सात ब्यारा ला तमं
मिजुल । सुथे नाप लाःगुलि पशुतेगु संछपुहे नं शिकार याय्
मखन । आः लिहाँ वया नं व हे अलच्छिनाम्ह भिक्षु नाप
लात । छे वना जा हे दैगु खःला थें धका मनं मनं खें ह्यात ।
तँया झोके खिचां न्याका स्याना बी धका खिचात तोता
बिल ।

खिचातसें भिक्षु यात न्याय्त सन । थ्व शिकारी खिचा-
तसें ला जित न्याइन बचे जुइमाल धक लिक्कसं च्वंगु सिमाय्
गल । खिचां न्याय् मफंगु खना ब्यारा अन वना भिक्षुया पाली
बाणं सुयाबिल । भिक्षुया वेदनां सहयाय् मफया छपा तुति
चवे थकया मेगु तुति क्वे लागुली हानं बाणं सुया बिल । तुति
पालंपा याना थकया क्वकया च्वंगुली चीबर छासुया कुतुंवना
ब्याराया म्ह छम्हं चीबरं तोपुल ।

भिक्षु कुतुं बल धका मती तथा शिकारी खिचा तसे घेरा
लगेयाना कुचा कुचा याना शिकारीयात सिक्क न्याना बिल ।

सिमाय चवना स्वया च्वंम्ह भिक्षुं छुं याय् फुगु मखु ।
गंगु सिमाकचां खिचातेत ख्याय्त सं बले व्यारा सी धुंकल ।
खिचा तसे सिमाय् भिक्षु खँ बले थः मालिकयात न्याना स्यानागु
सिया सुतु सुतुं बिस्थुं वन ।

भिक्षु सिमां कुहाँ वया नुगः मछिका कल्पना यात मत्ती
मलूकथं थ्व व्यारा थःम्ह खिचां न्याना सित । जिगु चीवर
वया म्हे लागुलि व खिचां न्याका सी माल । व पाप जित
लाइगु खःला ? थुलि मछि तक पालन याना चवनागु जिगु
शील जकं स्यन ला ! जिगु शील स्यंसा ला मखुथे जुल ।

थथे कल्पना याना च्वंम्ह भिक्षुया नुगःमछिना ताप
जुइका चवन । थःगु चीवरया कारणं व्यारासित धका जक
झल ऊल लुमंसे वया मन सुख मदेका चवन । आः भगवान
बुद्धया थाय् वना जूगु खँ फुकं कना शंका निवारण याय्
माली धका मती तथा जेतवन विहार पाखे स्वया वन ।

बुद्धया थाय् वना जूगु खँ फुकं कना थुकिं पाप लागु दुला
धका स्यन ।

भगवान् बुद्धं व भिक्षुयात धैर्यं बिया धया बिज्यात- व
व्यारा सीगु थःगु हे कुकर्म व कुचित्तं खः । छंगु छुं दोष मद्रु ।
निर्दोषम्ह भिक्षुयात खिचां न्याका स्याय्त संगुलि व थः हे
सीमागु ।

प्राणघात पापकर्म लाकेत न्याता अंग पुरे जुइमा: धंगु खँ
भगवान् बुद्धं कना बिज्यात:-

- १) प्राणकुम्ह (म्वाना च्वंम्ह) प्राणी जुइमा:,
- २) प्राणदनि धंगु स्यूगु जुइमा,
- ३) स्याय् धंगु चेतना (मती) वंगु,
- ४) स्याय्त कुत: याय्गु,
- ५) उगु उपायं प्राण हे कया बीगु ।

व कोक ब्यारा [शिकारी] या ज्यान वंगुली थुपि न्याता
अंग चूमला । छं वयात स्याय् धका मती नं मत: । उकिं व
सित धका छन्त छुं पाप मला । नुग: मछिके मागु मदु धका
भगवान् बुद्धं धया बिज्यात । उकिं सुनानं सुयात दु:ख बिया
हिंसा याय् मज्यू । मखुगु ज्या याय् मज्यू । यदि सुनां नं
निर्दोषमेसित म्वा:सां म्वा:सां दु:खबिल धा:सा वयात थनया
थनेह मखुगु फल भोग याय् माली धका नं भगवान् बुद्धं धं
बिज्यात ।

थुगु बाखँ न्यने धुंका राहुल व नन्दं धाल-माँ! निर्दोषम्ह
भिक्षु यात स्याय् धात्तलें थ:हे सिना वने माल । पापकर्मया
फल थनया थन हे खने देक भोग याय् माल । थज्योगु बाखँ
कने नं मा: न्यने नं मा: । मखुसा मनूत फन फन पापी जुया
वं । माँ नं निगु बाखँ कने धा:गु मेगु बाखँ छु ले?

म्ह्याथाय् वंसां पाप कर्मं बचे जुइ फै मखु

बुद्धलक्षिम धाल थौं बाखँ कना बिज्याम्ह भन्ते नं पाप-
कर्मया फल भोग याय्मागु हे कया निपु बाखँ कना बिज्यात ।

भगवान् बुद्ध कपिलवस्तुइ शाक्यतसें देकाड्यूगु निग्रोधा-
रामे वर्षावास चवना बिज्यात । अबले गौतम बुद्धया पाजु नं
ससः बौ नं धाय्माःम्ह सुप्रबुद्ध धंम्ह शाक्य जुजु छम्ह दु ।
थः म्ह्याय यशोधरा देवीयात सिद्धार्थ कुमारं तोतावन धका
तँमोया चवंम्ह सुप्रबुद्ध बदला काय्त् ताः तुना चवंम्ह खः ।

छन्हु भगवान् बुद्ध भिक्षु आनन्द नाप छथाय् गामे तापाक
निमन्त्रणा बिज्याइगु सिया सुप्रबुद्धं बुद्ध बिज्याना चवंगु लँ
पना बिल । वस्पोल बुद्ध व लँपु लिहाँ बिज्याना छथाय् फेतुना
ह्लिला बिज्यात । तथागत शास्ता छुं कारण मदेकं गुबलें
ह्लिला बिज्याइ मखु । अले आनन्द भिक्षुं न्यन- भो भगवान्
छल्पोल छाय् ह्लिला बिज्यानागु ?

भगवान् बुद्धं धँबिज्यात-सुप्रबुद्धं तःधंगु पाप कर्मयात ।
वं फीगु लँपु पना बिल । थुगु पाप कर्म याना व थनिं न्हेनु
त्वालं स्वाहानें कुतुं वना सी माली तिनि ।

अन हे लिक्कसं ल्यू ल्यू वै चवंम्ह सुप्रबुद्ध जुजुया चर-
पुरुषं (सी. आइ. डी.) थव खँ ताल । वं बुद्धं धँबिज्यागु खँ
जुजुयात कना बिल ।

जुजुया मती बन- बुद्धया वचन मखुगु जुइ मखु । छुं
जुया बुद्धं धाःथें मजुल धाःसा मखुगु खँ ल्लाइम्ह धका जि
निन्दायाय्, स्वेका छु जुइथें! सुप्रबुद्धं थुकथं मती तथा दरबार-
या न्हेतं जाःगु ते बैंगले च्वं चवन । कुने कुहाँ वने हे मखु
धका थःत माःगु सामान गाक्क तले तथा कुनेया स्वाहाने
लिकाय्के बिल । सुप्रबुद्धया मन धुक्क जुल ।

अबले भिक्षुपिसं भगवान् बुद्ध यात सुप्रबुद्ध पापं व मृत्युं
बचे जुइत दरवारया बैंगले सुला च्वंगु खँ कन । अले बुद्धं
धंविज्यात- भिक्षुपिं सुप्रबुद्धं पापं बचे जुइ धका बैंगले ला
छु आकाशे च्वं वंसां बचे जुइ फे मखु धया ववे च्वंगु गाथा
[श्लोक] न्हाथना विज्यात-

न अन्तलिक्खे न समुद्द मज्जे
न पब्बतानं विवरं पविस्स
न विज्जति सो जगतिप्पदेसो
यत्थट्ठितं नप्पसहेथ मच्चु ।

अर्थ- सुं मनू मृत्युं बचे जुइ धका मनंतुना सुरक्षितगु थाय्
माले धका मात्तु माः वंसा अज्योगु थाय् आकाशे, समुद्रे,
पर्वतया गुफाय् वंसां लुइके फे मखु गन च्वनां मृत्युं बचे
जुइ फे ।

तःन्हु मछि दरबारं पिहाँमवोसे सुंक च्वं च्वंगुलि सुप्रबुद्ध
जुजुया सलया म्हाइपुसे चवन । चिना तः थासं बिंति वनेत

सनाच्चंगु खबर जुजुं सी सात सलयात ज्वने माल धका हतर
पतरं दरबारं कुहाँ वंगु स्वाहान मडुगु होश हे मडु कुने चत्ता
वाना सित ।

जि बांलाक कने मसः । बाखँ कना बिज्याम्ह भन्ते नं
यक्व बुत्ता भरे याना बांलाक कना बिज्यागु खः । जि फुकं
लुमंका ते मफु । थज्योगु बाखँ न्यने योसा छिपिं नं विहारे
बुद्धपूजा जुइ बले जि नापं नु ।

मस्तसें धाल- बिदा बले लाःसा जक जिल का । जिपिं
स्कूले वने माः । उकिं मां नं हे बांलाक न्यना थथे हे कना
ब्यूसा ज्यू नि । बिदा बले जिपिं नं मां नापन्तुं विहारे वने
मज्यू ला मां ?

Dhamma.Digital

स्वयम्भू दर्शन

मालिनी छन्द

रचना- वैद्य स्व० देवानन्द बज्राचार्य
(ने. सं. १०८३)

परम धरम धातुः नित्य दर्शन जुयेत ।
गमनजु अन क्रिपि थःगु पापः फुकेतः ॥
रविलुयिगु निघौ न्ह्यो सुप्रभाते दनावः ।
तन मन ब्वलि सोतां शुद्धभावः तयावः ॥

निरमलजल तिर्ये शुद्ध मोह्ल्लहु मागू ।
गुलिफत उलि थःमं चैत्यदेकी फियागू ॥
पठस गमन बेले दक्क खंपीं सु ओपीं ।
भिक्षुरूप बल भापे फूम्ह भक्तः व ज्ञानीं ॥

चित्तयात चिव ज्ञानं ज्योतिस्पः लुमंकी ।
मखुगु मनस ल्वीगु दक्क फूकं मदेकी ॥
दुरजन बल धासा दूर्ब्वलीं क्रोध यासा ।
सहलपि फत धासा ज्ञान मध्ये थ्व खासा ॥

पथसगमन बेले ज्वीगु बीधि थ्व सिकी ।
कथनं पथस ओ ओं शुद्धभूमि स थ्येकी ॥
खनिद्वयु अन वृक्षे चैत्य गुं गःसिथेसं ।
स्वम्ह मुनि थन कोलं राजजगू तनेसं ॥

सुरमुनि ऋषितेसं व्याप्त जूगु थ्व जङ्गल ।
 दरशन भति दःसा ऋतजूयु सुमङ्गल ॥
 पथनिपुहन थासः चैत्य गोछिः बिचेदुः ।
 जबखव गुलि बाँला दक्व जङ्गल् खने दुः ॥

बुलुहुन भतिचा च्वे पागयाऔ स्वयानू ।
 मधुर मधुर शब्दं पक्षिहाःगु न्यन्यनू ॥
 गणपति जव तँने खःव तँने कुमारः ।
 गणपति तिछु गह्य गह्य म्हेखा कुमारः ॥

उभय भति थुथासं निम्ह भैरव छ थासं ।
 अतिसय निकटंहे चैत्य प्येग उथासं ॥
 अहहह अति शोभा जात जातः अनेगू ।
 फलफुल तस्यागू नामगूली दु धेगू ॥

वर पीपल पूयंगू विल्व श्रीखण्ड मेगू ।
 त्वचतरु अति तःमा नीम्ब वृक्षे धयागू ॥
 हरितकि अमलामा अक्ष वृक्षे थँसिमा ।
 खदिर अँगुर नाना अँव पंमा पिलांमा ॥

थनदुगु तस्यागू थामफु गिन्तिनामा ।
 थुगु तस्मदु धेगू दैमखु सो बनेमा ॥
 पुनरपिरस युक्त क्षूपजातः अनेगू ।
 जडिबुटि थन धाक्को व्याधियात फुकैगु ॥

यथिमधु बिहि आदि नाम संख्या अपादुः ।
 तदमपि थन मुख्य मृत्युसंजीवनीदुः ॥
 पृथक तस्स सःगु षड्रषं युक्त जूगु ।
 फलफुल बहु संख्या सःगु होगु मुखूगु ॥

तवसी ऊमसि चाक्सी हिंसि फँसी अनारः ।
 अमलि कदलि बैली स्यांगुलीदू अपारः ॥
 कटहर फलसःगू कानने ब्वैतयाथ्ये ।
 तरू मुल सकि आदि भूमितःले पिनाथ्ये ॥

फलजक गुलि संख्या नाम आपा असंख्या ।
 तदमलि फलसःथ्ये स्वानहोगू असंख्या ॥
 वर कुसुम सुगन्ध होगु चम्पा चमेली ।
 गुणतल अतिशोभा मेगु नस्वागु बेली ॥

कमल दु बच्चु पत्ती ह्यांगु पत्ती निजाती ।
 हृदि पृथ ऊन भिगु हेमपुष्प वसंती ॥
 नवरस गुगु भीगु प्राणतुल्यं पियारा ।
 भुनु भुनु भुनु हाहाँ स्वनपत्तीं भ्रमरा ॥

तरू तरू फुक पत्तीं बासयाना च्वनिःपीं ।
 थव थवगु सुसारं गीत लीलां हालीपीं ॥
 मयुर बकुल सारहंस आदिः अनेपीं ।
 ब्वकिल ब सुर भी पीं अग्नि स्यामा थज्जोपीं ॥

प्रतिदिन थन देके ओगु ऋषीं खनेओ ।
 पृथक व तरु यागू चोल पत्तीं जुनाओ ॥
 धवल चतक मैनाः सुधिसुधाः धयापीं ।
 नरयागु वचनथ्ये प्रस्त हाला ह्युःपीं ॥

पटु भट्ट सुकुभट्ट हागु शब्दं न्यनेदु ॥
 खग गन थन मेपीं जात भेदः अपाद ॥
 पशुगण बन जन्तू ब्याप्त जूगूं असंख्ये ।
 थव परसम भावं क्रोध आदि मयास्ये ॥

बन चर पशु जाती मृग भालू शशादी ।
 तन जुल कलिकाले सिंह सार्दूल आदीं ॥
 जुयुमखु थुलि शोभा देवराजया उद्यान ।
 फुयुमखु गुलि धासां कोटि कल्प बयान ॥

थन जक क्कन बिस्तार मेल आला वनेनु ।
 तगि तगि लुव तँचा लोंतयागू गयानु ॥
 पवनवयु सिरीरीं देहयात शितलू ।
 हृदि प्रिय मनयागुः गर्मियातं फुकैगू ॥

म्हितलगु खनि शोभा वानरया मचातः ।
 त्वन नल मदु धन्दा शःगु फलफुलअमितः ॥
 थ्याये अन भतिचोस्सं बातं नेसं सुबिस्तां ।
 थन क्कन अति सुखं स्थान चवकं खुलस्तां ॥

गथि वनि थुलि पाचा त्यानुस्ये चोंगु जूसा ।
 भति थन पिवमासा पाद यातं मफुसा ॥
 अति अति अति मज्जा दीगु जूसाभतीचा ।
 तयितल थन दातां धर्म साला सतःम्वा ॥

खुगल निथिक चैत्य मेगु स्वंगः लहरं ।
 पथर खनिव कोलं यांगु दर्शन् थ्वकीसं ॥
 स्वम्ह थन तव धीपीं कोलकं बुद्ध कीर्ती ।
 प्रतिदिन थव धर्मं बुद्ध जूपींगु मूर्ती ॥

सनमुख जव तँनं थांवने की लि वःने ।
 थ्यन थन फणि राजं वासयागू दबाने ॥
 निगल निथिक चैत्ये मूगु मार्गे पुथीसं ।
 उत्तरस थुगु पंथे चैत्य गोछी सिथेसं ॥

इतथित बिरभद्र पद्मपाणी अनंतुं ।
 अतिजुल थन मेल च्वेस्वयागू गयातुं ॥
 ऊन थन गुलिशोभा वृक्षजङ्गल्लहःरा ।
 सल किसि गरूडादि निरुय पत्तीं पहःरा ॥

प्रथम जुल गरूड वॅलि चोस्सं मयूर ।
 सलनिम्ह अति तेजीं व्वां वनिथ्ये तयारः ॥
 किसि ज्ञान अति मत्ता फट्किरोथ्ये तुयूपीं ।
 मृगपति जुल वथ्ये मूर्ति देका तवःपीं ॥

थ्यन थन भति चोस्सं वज्रयातं ववेसं ।
 मुरति मदुगु खालीक्षेत्रपालं बिचेसं ॥
 तनदुगु भतिचा हूँ बज्रया न्ह्यो चवथेकं ।
 दरशन थुगु बज्रयांगु सीकीम थीक ॥

नकतिनि थ्यन सुःखं धर्मया मूगु थाने ।
 थवगु मनस ओगू स्तोत्र पाथादि बोने ॥
 थनखन फलचा ओ घणठ निह्ये निगोदू ।
 उत्तम उत्तम शुद्ध बुद्ध चैत्यः अपादू ॥

पिठ गल थन नेकं पूर दू स्वो खुपूर ।
 प्रथम सियकि फीसं पूर पूरः खुपूरः ॥
 जवखव तवगोगू अन्तपूर्व प्रतापूर ।
 वसुपुर छपु परः वायुपूरः निपूरः ॥

प्यपुर वज्जुल मेगू शान्ति पूर्पञ्चपूरः ।
 खुगुपुर बसि गादू सीकि थो नागपूरः ॥
 बुलुहुन जव लीस्ये चाउले भावतस्ये ।
 थवगु मनस फोसे आसिकां बिन्तियास्ये ॥

पिथ गलगुलि दववो चाकउः दववफूवव ।
 मनस कपत तोती पाप खँछुँ मदेक ॥
 जिगु थुगु दुगु धर्म पुण्य धँगुः मस्यूपीं ।
 जल थल नभ वासी पित्त दानः बियाजीं ॥

षतगति गुलि दक्ख पक्षि कीटादि धाक्ख ।
 प्रतिदिन जिगु पुण्य दुःख छुं छुं मदेक ॥
 पिठगल थुलि क्षीसं चाउले थ्व धुसॅली ।
 परम धरम धातुः याव दर्शन् थनेली ॥

बहुरूप गुण वन्त नाम बैलोचन श्रीः ।
 हसित वदनकान्ति ध्यान बोध्यंग मूर्ती ॥
 शशि सममुख पूर्ण शङ्ख वर्ण तुयुह्य ।
 प्रथम दु मुनि धीज्ञः मध्य दीगे स्ववम्ह ॥

भगत व दुखि पीन्त ध्यान दृष्टि स्वयुम्ह ।
 अमरगु बरवोम्ह सिंहयाम्हे गओम्ह ॥
 दरसन जुल फीसं काय वाकः सुचित्तं ।
 द्वहलपिदुगु सद्धा थःगु आत्मा सहीतं ॥

करुण नयन कस्ये भूमि हस्तं थिओम्ह ।
 जगतस हित ज्वीमा धंगु कल्पना तओम्ह ॥
 नभउन वच्च वर्ण नाम अक्षोभ्य धाम्ह ।
 गज पति किसि गस्ये पूर्व पत्ती स्वओम्ह ॥

दरसन जुल फीसं काय वाकः सुचित्तं ।
 द्वहलपि दुगु सद्धा थःगु आत्मा सहीतं ॥

सनमुख दिग दक्षिणीत्य दृष्टि स्ववम्ह ।
 द्रवितकनक वर्ण महासुगु वर्णजूम्ह ॥
 त्रिमुक्त करुणानं प्रेम पूर्वक् स्वयावः ।
 जवकर वर मुद्रा दुःख दक्वो फुकावः ॥

रसहन सलयाम्हे प्रेमयास्ये गओम्ह ।
 धनगुण वर बीह्य रत्न सम्भव् धयाह्य ॥

दरशन जुल झीसं काय वाक सुचित्तं ।
 द्वहलपि दुगु सद्धा थःगु आत्मा सहीतं ॥
 मुनिवर अमितांभ पश्चिमः दीग स्वम्ह ।
 पलिहल सम नेत्र भक्त पीत स्वयुम्ह ॥

प्रहसित वदनं नित्य मःयुर्ग यावः ।
 खवजव कर नीपां जोग मूर्तीः कयावः ॥
 षट्गति दुखि पीत ज्वीगु सुःख प्रदान ।
 प्रगत रसमि नित्य कोटि सूर्यः समान ॥

कुलिकुलि अति चोत्लो शिःर शोभा असंख्ये ।
 नकतिनि रवि लूथ्ये वर्ण ख्वालः शशिथ्ये ॥
 शिरस जुल उत्तमगु रत्नयागू मकुःटः ।
 उरस रतन यागू सुद्धमाला सहीतः ॥

सुखमय भुवनःया नाथजुस्ये बिज्याम्ह ।
 सुरनर गण तेसं पूज्ययाना तवोम्ह ॥
 दरशन जुलकीसं कायवाकः सुचित्तं ।
 द्वहलपि दुगु सद्धा थःगु आत्मासहीतं ॥

हरित कमल दंथ्ये खवाल चन्द्रः चकंथ्ये ।
 फणि मणि नगु तोथ्ये ववीकुनागं कुशांथ्ये ॥
 निशिदिशि गरुडःसं बज्र आसन् कयावः ।
 करुण निगल नेत्रं उत्रपाखे स्वयावः ॥

अतिवर थुगु लोकेऽ मोघ सिद्धिः धयाह्य ।
 जवकर अभयेनं मोक्ष कीतः बियुह्य ॥
 दरशन जुल शीसं कायवाकः सुचित्तं ।
 द्वहलपि दुगु सद्धा थःगु आत्मासहीतं ॥

अति थुगु तवगोणू चैत्य रूपः खनागू ।
 परम धरम धातु ज्योति रूपः स्वयम्भू ॥

दरशन जुल फूवकं कीगु भाग्यं प्रभूपीं ।
 थव थव दिग सोपीं पञ्च बुद्ध धयापीं ॥
 प्यकुनस जुल तारा मामकी लोचनीपीं ।
 पदमनि जुल पेम्हं लोकया मां धयापीं ॥

दरशन जुल फीसं काय वाक सुचित्तं ।
द्वहलपि दुगु सर्द्धा थःगु आत्मा सहीतं ॥

प्रतिमुनि छह्यर्पात्ति सिंह माने छचालं ।
ध्वज किरण पताका त्वोरणादिः समेतं ॥
मुरति भिक्षुत निख्ये देवर्पात्ति थ्वथेदू ।
दलु खत मत तेगू चा छचालं वथेदू ॥

स्वव थन अमिताम्भ बुद्ध यान्ह्ययो प्रतीमा ।
धलवत अतिसुन्दर्निहा तारादयेमा ॥
मुरति लहर खम्बा थाम सोंग उथासं ।
दथुस मयुर चोस्सं देवी तारा निखेसं ॥

Dhamma.Digital

पुनरपि पुगलंतुं वज्रसत्त्वः वखम्बा ।
थन अति सतिकंदू धर्मशाला स्वगुम्बा ॥
थिति थन छत कोस्सं देगु पूजा तईगु ।
जुल थन छत चोस्सं धर्मयापी वनीगू ॥

दथु जुल थुगु थाने फीलकं बुद्ध बुद्धः ।
जपतप नियमादिं याव थनसं प्रसीद्धः ॥
षटक्षर षटशास्त्र तन्त्रमन्त्रः तयावो ।
प्रतिदिन थन नित्य पाठ यागु खनीवो ॥

जुल थुगु दुगु शास्त्र तन्त्र मन्त्र सुविद्या ।
 मदु थन कपटःया ईन्द्रजालः कुविद्या ॥
 उत्तमगु थन मेगू रत्न मण्डल्धयागु ।
 कनक मय थुजोगू दोल्हपा देततःगू ॥

पुनरपि थन नित्य दीप धत्वत्स्वनाओ ।
 दुरलभ अति तप्त्वा घृःत पूर्णः तयाओ ॥
 अहरह थुगु दीप च्यागु गळ्ळें मसोकः ।
 तल जुल उगु दत्त लीगु फ़ीसं मजीक ॥

गुलि हिल उलि थःगू पाप यातः फूकंगू ।
 हिलि जुल वतगोगू मन्त्रनं व्याप्त जूगू ॥
 स्थिर दुगु माने हीकि योग्य थ्व हस्तं ।
 जनम जनम दक्कं धर्मं देगू प्रसस्तं ॥

थुलि जुल थन बीस्तार ववांवनेनू छतंबवे ।
 जलघट परिपूर्णं देव पत्तीदु ध्याववे ॥
 बिरवर थन नं दू पाव मेगू पुलांगू ।
 सन मुख थुगु गल्लि चाउलाओ वनेगू ॥

ध्यनि अन वहि कोस्सं न्होदु हार्ती जवेसं ।
 सुवरण नित पौया देव देवी दुनेसं ॥
 त्रिदश भुवन यामां हार्तीदेवी धयाह्य ।
 जवस्सव थव मच्चतः नित्यनापं बिज्याह्य ॥

जगतस मदु मेम्हः सुन्दर प्रेपुताम्ह ।
 प्रिय सुत तवधीम्ह नाम धन्याजु ध्याम्ह ॥
 थवगु जवगु बोल्हे प्रेम पूर्वक् तयावो ।
 खवकर धनमैजू स्नेहनं घेपुनावो ॥

जव पुलि भति कोस्सं पुत्रलाताम्ह मेम्ह ।
 खवस दु अति योम्हः मैजुलाती धयाम्ह ॥
 जवगु चरण लिक्कं भाजुवासी सहीतं ।
 अरभुत मुरतीम्हः हार्तीदेवी समेतं ॥

दरशन जुल झीसं कायवाकः सुचितं ।
 द्वहलपि दुगु सर्दा थःगु आत्मा सहीतं ॥

द्वलछि व मिति न्येछी श्रावनः गुंपुन्हिसः ।
 सिधलगु थुगु श्लोकः देवनन्दं छिनावः ॥
 अति जुयु भयनं थव व्याक्क खँजी मचोया ।
 थुलि जक जुलसानं श्लोकदोसां क्षमाया ॥

धर्मकीर्ति प्रकाशन

(नेपाल भाषा)

- १) बुद्धया क्षिनिगु २८) अनन्त लक्षण सुत्त
२) अनिधर्म भाग-१, २ २९) वासेढी थेरी
४) मंत्री भावना ३०) धम्म चक्रप्ययत्तन सुत्त
५) ऋद्धि प्रातिहार्यं ३१) लक्ष्मी द्यो
६) योह्य म्हाय् ३२) महास्वप्न जातक
७) पञ्चनीवरण ३३) बाखेंया फल भाग- १,२
८) बुद्ध धर्म, द्वि. सं. ३५) जातक बाखें द्वि. सं.
९) भावना ३६) राहुलयात उपदेश
१०) एकताया ताःचा ३७) ग्रहिसाया विजय
११) प्रेमं छु उदी ? ३८) प्रोढ बौद्ध कक्षा
१२) कर्तव्य ३९) मूर्खंमह पासा मज्जू
१३) मित्रा द्वि सं. ४०) बुद्धया अर्थनीति
१४) बुद्धया अन्तिम यात्रा -१,२ ४१) श्रमण नारव
१६) त्रिरत्न गुण स्मरण वृ. सं. ४२) क्षान्ति व मंत्री
१७) परिव्राण द्वि. सं. ४३) उखानया बाखें पुचः
१८) कर्म ४४) पालि भाषा अवतरण
१९) प्रार्थना संग्रह द्वि. सं. ४५) मत्ति मिसा गति भिनी
२०) बाखें भाग-१, २, ३, ४, ५, ६ ४६) बौद्ध ध्यान भाग-१, २
२६) बोधिसत्त्व ४८) हृदय परिवर्तन
२७) शारपमुनि बुद्ध ४९) ज्ञापांयाह्य गुरु सु ? द्वि

- ५०) धम्मिधर्म ✓ ७८) धम्मपद कविता ✓
- ५१) सत्तरत्न धन ✓ ७९) धर्म मत्तीनि ✓
- ५२) महासति पट्टान सूत्र ✓ ८०) दान ✓
- ५३) शान्तिया रवाःष ✓ ८१) तेमिय जातक ✓
- ५४) चरित्र पुचः भाग- १,२ ✓ ८२) वम्मिक सुत ✓
- ५६) बुद्ध व शिक्षा (क) ✓ ८३) मध्यम मार्ग ✓
- ५७) बौद्ध ध्यान ✓ ८४) महासीहनावसुतं ✓
- ५८) किंसा गीतणी ✓ ८५) भिम्ह म्हाय् व काव् ✓
- ५९) जप पाठ व ध्यान ✓ ८६) भिक्षु जीवन ✓
- ६०) लुम्बिनी विवस्सना ✓ ८७) भिम्ह मचा ✓
- ६१) विहव धर्म प्रचार देशना-१,२ ✓ ८८) विवेक-बुद्धि ✓
- ६३) योगीया बिट्ठी ✓ ८९) स्वास्थ्य लाभ ✓
- ६४) जातक माला भाग- १, २ ✓ ९०) शिक्षा १, २, ३, ४ ✓
- ६६) संक्षिप्त भावना ✓ ९४) दृष्टि व तृष्णा ✓
- ६७) महानारद जातक ✓ ९५) विपस्सना ध्यान ✓
- ६८) पालि प्रदेश भाग-१, २ ✓ ९६) जंगः लाडह्य लाये ✓
- ७०) अमस्कार ✓ ९७) सतिपट्टान भावना ✓
- ७१) मणिबूड जातक ✓ ९८) गीतम बुद्ध ✓
- ७२) महाजनक जातक ✓ ९९) धम्मपद व्याख्या भाग-१ ✓
- ७३) गृही-विनय त्. सं. ✓ १००) धम्मपदया वाळें ✓
- ७४) बुद्ध व शिक्षा (ख) ✓ १०१) त्तिरत्त वन्दना व सूत्र पुचः ✓
- ७५) बुद्ध-जीवनी ✓ १०२) त्तिरत्त वन्दना व पञ्चशील ✓
- ७६) सर्वज्ञ-१, २ ✓ १०३) संमारया स्वापू ✓
- १०४) धम्मपद (पालि) ✓